

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HERCEGOVAČKO-
NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA
za 2016.godinu**

Broj: 08-48/17

Sarajevo, avgust 2017. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	1
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	1
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	2
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	4
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	5
1.	UVOD.....	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA.....	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	9
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE.....	11
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	13
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	13
6.1.1	Prihodi i primici.....	13
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	14
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	15
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	15
6.1.2.3	Rashodi zdravstvene zaštite	17
6.1.2.4	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	21
6.1.2.5	Kapitalni transferi	25
6.1.3	Finansijski rezultat	28
6.2	BILANS STANJA.....	29
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe	29
6.2.2	Stalna sredstva	29
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	30
6.2.4	Popis sredstava i obaveza	30
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	32
8.	JAVNE NABAVKE	32
9.	OSTALI NALAZI	34
9.1	IT revizija	34
10.	KOMENTAR	37
IV	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	38
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2016. godinu	39
	Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine	42
	Izvještaj o novčanim tokovima Period izvještavanja od 01.01. do 31.12.2016. godine.....	43

I MIŠLJENJE REVIZORA

Mišljenje revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja uključuje reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona za 2016. godinu** koji obuhvataju Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Bilans stanja, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaja o izvršenju budžeta i Analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, koji je definisan Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji FBIH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 1000-1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare i greške. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom

- Preuzete obaveze od Hercegovačko-neretvanske županije/kantona po osnovu vraćanja kredita Saudijskom fondu za razvoj i Export-Import Banci Republike Koreje iz 2011. godine, nisu iskazane u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.1.2.5. Izvještaja).

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje s rezervom, finansijski izvještaji **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona**, prikazuju fer i istinito, u svim

materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na dan 31.12.2016. godine, izvršenje budžeta i novčane tokove za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje:

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na sljedeće:

- **U okviru stalnih sredstava iskazani su građevinski objekti sadašnje vrijednosti 3.928.117 KM, a za većinu zgrada Zavod ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju, niti dokumentaciju o vlasništvu i posjedu, na osnovu koje je izvršeno evidentiranje u poslovnim knjigama (od navedenih Zavod nije u posjedu poslovnog objekta u Fećevoj ulici, objekta u Neumu, Čapljinji, Stocu, Čitluku i Jablanici) (tačka 6.2.2. Izvještaja).**

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Uvod

Izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** sa značajnim zakonima i drugima propisima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** je takođe odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensku, svrshodnu i zakonitu upotrebu sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti¹. Pored gore navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** za 2016. godinu prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom

1. Izmirenjem preuzetih obaveza od Hercegovačko-neretvanske županije/kantona, po osnovu povrata kredita Saudijskom fondu za razvoj i Export-Import Banci Republike Koreje, Zavod finansira kapitalna ulaganja u zdravstvene ustanove što nije u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kao ni sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Finansiranje kapitalnih ulaganja u zdravstvo je isključiva obaveza osnivača (tačka 6.1.2.5 Izvještaja).
2. Popis sredstava i obaveza na dan 31.12.2016. godine nije izvršen u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, niti je izvršeno usaglašavanje obaveza i potraživanja (konfirmacija salda) sa stanjem na dan 31.12.2016. godine prije sastavljanja

¹ Novi ISSAI 4000 je usvojen u decembru 2016. godine i zamjenjuje ISSAI 4000, 4100 i 4200.

finansijskih izvještaja i popisa sredstava i obaveza u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.4 Izvještaja).

3. U 2016. godini izvršena je nabavka usluga održavanja i nadogradnje programskih rješenja (IZIS), pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja u iznosu od 239.552 KM. Postupak javne nabavke nije proveden u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu izrade tenderskog dokumenta, kojim će se jasno definisati obim usluga nadogradnje, kao i njegove funkcionalnosti. U obrascu za cijenu ponude nisu jasno razdvojene usluge, obzirom da iste sadrže nadogradnju koja najvećim dijelom ima karakter investicije (Tačka 8. Izvještaja).

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje s rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona** za 2016. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na slijedeće:

1. **Sredstva za naknadu plaća po osnovu porodiljskog odsustva trebaju se osigurati u budžetu kantona u skladu Zakonom o zdravstvenom osiguranju (tačka 6.1.2.4 Izvještaja).**

Sarajevo, 30.08. 2017. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriterij za reviziju finansijskih izvještaja su slijedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kriterij za reviziju usklađenosti su slijedeći:

- Zakon o budžetima u FBiH;
- Odluka o izvršavanju finansijskog plana za 2016.godinu;
- Finansijski plan za 2016. godinu i izmjene i dopune finansijskog plana za 2016. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti;
- Zakon o lijekovima.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Na osnovu člana 17. stav 1. i člana 18. stav 2. Zakona o Vladi Hercegovačko-neretvanske županije/kantona²(u daljem tekstu: Vlada HNŽ/K), a u vezi sa članom 15. i članom 119. Zakona o zdravstvenom osiguranju³, Vlada Kantona/Županije je 30.10.2000. godine donijela Odluku o početku rada Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog županije/kantona (u daljem tekstu: Zavod).

Zavod je pravna osoba sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda. U cilju lakšeg ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja osiguranim osobama, Zavod utvrđuje područne uredе zdravstvenog osiguranja sa sjedištem u svakoj općini Županije/Kantona i u gradu Mostaru. Prava, obaveze i odgovornosti koje proizilaze iz djelatnosti Zavoda ostvaruju se u sjedištu Zavoda u Mostaru, i u područnim uredima u svim općinama - Mostar, Prozor-Rama, Čitluk, Jablanica, Čapljina, Stolac, Konjic, Neum i Ravno.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju⁴ i Statutom⁵, Zavod obavlja sljedeću djelatnost: provodi politiku razvoja i unapređenja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem, planira i prikuplja novčana sredstva obaveznog osiguranja, te plaća usluge zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba, obezbjeđivanje zakonitog i pravovremenog ostvarivanja tih prava, te im pruža stručnu pomoć u ostvarivanju prava i zaštite njihovih interesa, obavlja poslove ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, određuje kriterije i način korištenja, te visinu novčanog iznosa za naknadu putnih troškova u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite i naknadu za pogrebne troškove, određuje visinu naknade plaće na teret Zavoda, način valoriziranja osnovice za naknadu plaće za vrijeme bolovanja, učestvuje u izradi i provodi međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, vrši obračun dugovanja i potraživanja troškova zdravstvenog osiguranja i druge poslove u skladu sa ovim ugovorima, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem zdravstvene zaštite u inostranstvu, kao i obavljanje drugih djelatnosti utvrđenih navedenim aktima.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda, regulisano je da radi obavljanja poslova provođenja obaveznog zdravstvenog osiguranja, Zavod utvrđuje Stručnu službu.

Unutrašnja organizacija Stručne službe Zavoda utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Zavoda kojeg donosi direktor Zavoda uz saglasnost Vlade HNŽ/K.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji je bilo sistematizovano 139 radnih mjesta, na dan 31.12.2016. godine u Zavodu je bilo uposleno 129 uposlenika.

Zavodom upravlja Upravno vijeće koje broji devet članova (tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, dva člana iz reda poslodavaca i četiri člana iz reda zdravstvenih zaposlenika) koje imenuje Vlada HNŽ/K na period od četiri godine. Mandat Upravnog vijeća je istekao 19.06.2016. godine, s tim da mandat Upravnom vijeću nije produžen, a nije imenovan ni novi, iako je provedena konkursna procedura. Novo privremeno Upravno vijeće je imenovano 15.12.2016. godine od strane Vlade HNŽ/K.

Direktor Rade Bošnjak predstavlja i zastupa Zavod, i isti je imenovan 19.06.2012. godine od strane Vlade HNŽ/K, na period od četiri godine. Nakon isteka mandata, Vlada HNŽ/K do okončanja naše revizije nije imenovala novog direktora Zavoda, tako da dosadašnji direktor Rade Bošnjak i dalje obavlja funkciju direktora Zavoda.

Sjedište Zavoda je u Mostaru u ulici Dubrovačka bb.

² „Narodne novine HNŽ/K“, br.2/98)

³ „Sl. novine FBiH“, br.30/97; 07/02; 70/08 i 48/11

⁴ „Sl. novine FBiH“, br.30/97; 07/02; 70/08 i 48/11

⁵ „Narodne novine HNŽ/K“, br.2/04

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2016. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima u periodu od novembra 2016. godine do aprila 2017. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) je izvršio finansijsku reviziju Zavoda za 2011. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Zavod je postupio u skladu sa članom. 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o poduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su se preduzele odgovarajuće mjere u skladu sa planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti, te analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo slijedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenom osiguranju, izvršeno je usklađivanje Pravilnika o radu u dijelu radnih mjeseta koja su obavljala kontrolu doprinosa koja nije više u nadležnosti Zavoda, te je poboljšan Pravilnik, kako bi se osigurao efikasnije organizovanje organizacijskih jedinica, obavljanje poslova i zadataka definisanih Ugovorom o radu,
- 2) U cilju unapređenja sistema internih kontrola i osiguranja kontinuiranog nadzora nad poslovanjem Zavoda, uspostavljena je funkcija internog revizora u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH,
- 3) Poduzete aktivnosti na poboljšanju Pravilnika o internoj kontroli, u dijelu procjene rizika za poslovne aktivnosti Zavoda, te donesene procedure navedene u nalazu, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH,
- 4) Poduzete aktivnosti da Odluku o privremenom financiranju, Finansijski plan Zavoda i Izmjene i dopune finansijskog plana, donosi Skupština HNŽ/K, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH,
- 5) Utvrđena valjanost zaključenih Sporazuma o poravnjanju duga na osnovu obračunatih a neuplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje,
- 6) Sačinjen Plan nabavki stalnih sredstava u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, te osigurano da vrijednost zaključenih ugovora bude do visine planiranog iznosa, utvrđene Finansijskim planom Zavoda,
- 7) Kod zaključivanja ugovora se utvrđuju pojedinačne cijene, ugovorena ukupna vrijednost nabavke u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavama,
- 8) U skladu sa zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama o regulisanju međusobnih odnosa u vezi pružanja zdravstvenih usluga, vršena je kontrola rada i

- dokumentacije zdravstvene ustanove putem kontrolora Zavoda, kako bi se osiguralo transparentno trošenje javnih sredstava,
- 9) Osigurano zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama u skladu sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i to za godinu za koju su osigurana sredstva u Finansijskom planu Zavoda,
 - 10) U Izvještajima o potrošnji lijekova, osigurana detaljnija obrazloženja iz kojih se vidi opravdanost trošenja sredstava za lijekove sa Esencijalne liste lijekova,
 - 11) Pravilnikom o odobravanju novčanih pomoći osiguranim osobama Zavoda, regulisano je odobravanje novčane pomoći za nabavu ortopedskih pomagala koja se ne nalaze na Listi pomagala koja se financiraju iz sredstava Zavoda, uplaćuju isključivo na račun ortopedskih kuća, te osigurati knjigovodstveno evidentiranje istih na poziciji tekućih transfera,
 - 12) Usklađena stanja sredstava i izvora sredstava, kao i stanja u finansijskom izvještajima i u analitičkom bruto bilansu u skladu sa Uredbama o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH,
 - 13) Isknjižavanje rashodovane imovine iz poslovnih knjiga vrši se nakon što posebna komisija izvrši odstranjivanje imovine iz Zavoda (uništenje, prodaja ili ustupanje bez naknade), sačini zapisnik, te direktor doneše odluku o načinu likvidiranja imovine,
 - 14) U cilju racionalnog trošenja javnih sredstava, preispitana opravdanost isplate razlike plaće, kao i naknada zaposlenicima Zavoda koje nisu regulisane Pravilnikom o radu Zavoda,
 - 15) Pravilnikom o poklonima i reprezentaciji precizirano je i utvrđeno pod kojim uslovima, za koje namjene i do kojeg iznosa se mogu kupovati darovi i koristiti reprezentacija, te je osigurano vođenje knjige primljenih i datih,
 - 16) Računi za reprezentaciju ovjereni su od strane direktora ili ovlaštene osobe, te su uz iste priloženi fiskalni računi sa specifikacijama konzumiranog jela i pića,
 - 17) Preispitana je opravdanost angažovanja advokata koji nisu zaposlenici Zavoda, za pružanje usluga zastupanja Zavoda pred sudovima, kao i racionalnog trošenja sredstava po tom osnovu, imajući u vidu da su navedeni poslovi definisani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Zavoda,
 - 18) Odluka o osnovici, visini naknade plaće i najvišem i najnižem iznosu naknade plaće koja se isplaćuje na teret Zavoda HNK za vrijeme privremene spriječenosti za rad usklađena je sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, u dijelu visine naknade koja se refundira pravnim i fizičkim osobama,
 - 19) Poduzete su aktivnosti u saradnji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH i Kantonalnim i Federalnim ministarstvom zdravstva na utvrđivanju kriterija i mjerila za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika zbog bolesti ili povrede, donesen je Pravilnik o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti,
 - 20) Obračun putnih nalogu za osigurane osobe kojima je odobreno liječenje van teritorije HNŽ/K potpisani su od strane šefa područnih ureda u skladu sa Odlukom o davanju ovlasti za potpisivanje akata u Zavoda HNK,
 - 21) U saradnji sa Ministarstvom zdravstva i Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, poduzete aktivnosti na donošenju federalnog propisa kojim je propisano pravo na liječenje u inostranstvu, kako je i propisano Zakonom o zdravstvenom osiguranju,
 - 22) Odlukom o doznačavanju sredstava ličnog učestvovanja osiguranih lica u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite zdravstvenim ustanovama zdravstvene ustanove imaju obavezu da podnose izvještaje o namjenskom utrošku sredstava participacije,
 - 23) Ugovorima o dodjeli tekućih transfera neprofitnim organizacijama propisana je obaveza primaoca sredstava za dostavljanje izvještaja o utrošenim sredstvima,
 - 24) Izraditi pravila korišćenja računarske opreme i uspostaviti adekvatne kontrole okruženja sukladno važećim sigurnosnim standardima u svrhu uspostavljanja odgovornosti za

- opremu i zaštite računarske imovine Zavoda, te izraditi backup strategije i rezervnih kopija IT sistema,
- 25) Kod ugovaranja IT usluga (održavanje hardvera, softvera) sa vanjskim firmama, jasno definirati vrste, cijene i količine ugovorenih usluga,
- 26) Zavod je utvrdio da ne može biti potpisnik Kolektivnog ugovora za granu zdravstva u skladu sa šifri djelatnosti Zavoda, te u vezi s time je donio novi Pravilnik o radu u koji su ugrađene odredbe Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH i Zakona o radu,
- 27) Komisija za popis svoje poslove je obavljala uz naknadu koja je tretirana kao oporezivi prihod po osnovu nesamostalne djelatnosti, i oporezovana je u skladu sa članom 27. Zakona o porezu na dohodak tj. kao sastavni dio plaće.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Finansijski plan sačinjavaju na način da sadrži rashode i izdatke planirane za trogodišnji period, ali ne i detaljna obrazloženja u Posebnom dijelu Finansijskog plana,
- 2) Djelimično uspostavljena saradnja sa Poreznom upravom oko poduzimanja aktivnosti kako bi se izmirile obaveze u skladu sa zaključenim Sporazumima o izmirenju duga na osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje,
- 3) Internim aktima Zavoda regulisano pravo na liječenje i odobravanje sredstava u inostranstvu ali nije precizirano za liječenje u R Hrvatskoj,
- 4) Poduzimaju se sigurnosne mjere kako bi se osigurala zaštita imovine Zavoda,
- 5) Internim aktom nije određen iznos, odnosno ograničenje za korištenje mobilnog telefona direktoru i zamjeniku direktora, dok je ostalim zaposlenicima koji imaju pravo na korištenje mobilnog telefona utvrđen limit troškova koji se priznaju na teret Zavoda,
- 6) Zaključeni su ugovori o angažovanju sa članovima Upravnog vijeća i Ljekarskih komisija, izuzev sa članovima Drugostepene Ljekarske komisije za upućivanje na liječenje izvan Zavoda HNŽ/K,
- 7) U okviru nadležnosti Zavoda, poduzeti aktivnosti na povezivanju IT sustava zdravstvenih ustanova, ugovornih apoteka i Zavoda u cilju osiguranja adekvatne kontrole ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja. Putem komunikacijskih kanala, izvještavanjem o stanju, utjecati na nadležne više nivoje vlasti (Ministarstvo zdravstva HNŽ/K) da, u skladu sa svojim nadležnostima, preduzme adekvatne aktivnosti za ostvarivanje ciljeva strategije Zdravstva FBiH i Strategije reforme javne uprave (oblast e-uprave),
- 8) U komunikaciji sa Poreznom upravom, pronaći odgovarajuće rješenje za automatizaciju podatkovnog interfejsa bez potrebe za naknadnom kontrolom i korekcijom podataka,
- 9) Poslovnikom o radu Upravnog vijeća, regulisan je način isplate mjesecne naknade za ne neopravdan izostanak članova sa sjednica Upravnog vijeća, ali za ne održavanje sjednica u toku mjeseca isplaćuje se i dalje naknada.

Nerealizovane preporuke

- 1) U saradnji sa drugim županijskim/kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja, inicirati kod Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, da se poduzmu aktivnosti na bržem rješavanju obaveza i potraživanja na osnovu paušalnih naknada utvrđenih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje,
- 2) Kod odlučivanja o izdvajaju sredstava za investiciona ulaganja i investiciono održavanje u zdravstvenim ustanovama, voditi računa o odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je regulisano da su navedena izdvajanja u nadležnosti osnivača zdravstvene ustanove,
- 3) U saradnji sa drugim korisnicima, iznaći adekvatno rješenje za održavanje i razvoj HCFIS-a,
- 4) Osigurati dostupnosti izvornog koda aplikativnih softvera u skladu sa standardima i najboljim praksama u slučaju izostanka podrške od strane vlasnika.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Na osnovu sačinjenog obračuna sredstava za pogrebne troškove, osigurati odobravanje sredstava za navedene namjene od strane direktora ili ovlaštene osobe, za iste nisu bile isplate u toku 2016. godine,

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstva. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanja postojećih zakonskih propisa. Zavod je usvojio značajan broj internih akata i procedura u cilju uspostavljanja sistema internih kontrola.

Rješenjem Vlade HNŽ/K broj 01-1-02-1171/12 od 19.06.2012. godine za direktora Zavoda imenovan je Rade Bošnjak na period od četiri godine. Nakon isteka mandata, Vlada HNŽ/K do okončanja naše revizije nije imenovala novog direktora Zavoda, iako je okončana konkursna procedura. Na postavljeni upit Zavoda nadležnim institucijama o daljem funkcionisanju Zavoda kao javne ustanove od općeg interesa poslije isteka mandata direktora i ne imenovanja novog direktora dobivena su sljedeća mišljenja nadležnih institucija:

- 24.06.2016. godine Ured za zakonodavstvo Vlade HNŽ/K dao je mišljenje da Zavod mora imati sve zakonom propisane uslove za funkcionisanje i da isto podrazumijeva da postojeći direktor treba obavljati svoju dužnost, s obzirom da sam istek mandata ne predstavlja osnov za prestanak obavljanja dužnosti direktora prije razrješenja,

- 08.07.2016. godine Federalno ministarstvo pravde dalo je mišljenje da dosadašnji direktor kome je mandat istekao, treba vršiti poslove rukovodioca ovog Zavoda u punom kapacitetu, a sve do trenutka imenovanja novog direktora,

- 10.10.2016. godine Federalno ministarstvo zdravstva dalo je mišljenje da sve do imenovanja novog direktora Zavoda, odnosno razrješenja postojećeg direktora Zavoda od strane Vlade HNŽ/K, dosadašnji direktor Zavoda ima pravo, obavezu i odgovornost da i dalje, u punom kapacitetu, obavlja dužnost direktora Zavoda.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju⁶ i Statutom Zavoda⁷, Zavodom upravlja Upravno vijeće, kojeg imenuje Vlada HNŽ/K na period od četiri godine. Mandat Upravnog vijeća Zavoda je istekao 19.06.2016. godine, s tim da mandat Upravnog vijeća nije ponovo produžen, a nije imenovan ni novi, iako je provedena konkursna procedura, tako da je Zavod poslova bez Upravnog vijeća više od pet mjeseci. Na upit Zavoda prema Ministarstvu pravde FBiH i Uredu za zakonodavstvo HNŽ/K dana 24.10.2016. godine o davanju mišljenja o nastavku rada i donošenju odluka od strane Upravnog vijeća kojem je istekao mandat a nije razrješeno dužnosti, niti je imenovano novo Upravno vijeće, dobiveni su odgovori nadležnih institucija kojima se konstatuje da je nakon isteka mandata Upravnog vijeća Zavoda potrebno da Vlada donese rješenje o njihovom razrješenju, a sve do takvog rješenja postojeće Upravno vijeće ima pravo i obavezu da nastavi svoj rad u kontinuitetu i donosi odluke do konačnog imenovanja novog Upravnog vijeća Zavoda. Na osnovu navedenih mišljenja postojeće Upravno vijeće Zavoda je održalo dvije sjednice u mjesecu decembru 2016. godine. Novo Privremeno Upravno vijeće je imenovano tek 15.12.2016. godine, Rješenjem Vlade HNŽ/K (Broj 01-1-02-2672/16).

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Zavoda kojeg donosi direktor Zavoda uz saglasnost Vlade HNŽ/K, utvrđena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta Stručne službe Zavoda i to: organizacione jedinice, način rukovođenja, tačni nazivi radnih mjesta, opis poslova svakoga uposlenika, potrebni uslovi u pogledu stručne spreme i drugih uslova za prijem u radni odnos, broj izvršioca i druga pitanja od važnosti za način rada Stručne službe Zavoda.

⁶ „Sl. novine FBiH“, br.30/97; 07/02; 70/08 i 48/11

⁷ „Narodne novine HNŽ/K“, br.2/04)

Pravilnikom o internoj kontroli – internim kontrolnim postupcima, donesenim 09.02.2015. godine, uređuju se upravljački i administrativni kontrolni postupci, finansijsko-računovodstveni interni kontrolni postupci i postupci procjene rizika, informisanje, komuniciranje i nadgledanje radi ostvarenja ciljeva Zavoda kao i osiguranja uvjerenja da je interna kontrola uspostavljena u Zavodu, a istu je obavezan osigurati direktor Zavoda. Pravilnikom su definisani postupci procjene rizika kako bi se utvrdila podobnost određene funkcije ili aktivnosti na greške, nepravilnosti ili neovlaštene upotrebe. Služba za internu kontrolu i upravljanje rizicima u saradnji sa vlasnikom procedure – Upravljanje rizicima (cilj procedure je uspostavljanje pravila o upravljanju rizicima u Zavodu s ciljem da se rizici poslovnih aktivnosti identifikuju, analiziraju, ocjene i da se sa njima upravlja), nakon provedenih redovnih revizija rizika svih procedura, sačinjava na kraju godine Listu rizika Zavoda po usvojenoj Metodologiji za utvrđivanje nivoa rizika. Na osnovu Liste rizika donosi se Akcijski plan za praćenje rizika, s mjerama za postupanje, nosiocima aktivnosti i rokovima za otklanjanje ili smanjenje nivoa rizika. U skladu sa definisanim administrativnim i računovodstvenim internim kontrolnim postupcima u Pravilniku o internim kontrolama utvrđuju se postupci i aktivnosti sa srednjim i visokim rizikom kao i njihovo nadgledanje.

Zavod je bio dužan uspostaviti trezor u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH⁸, što do okončanja revizije nije urađeno. Prema izjavama odgovorne osobe u Zavodu u proteklom periodu poduzimane su aktivnosti na uspostavljanju trezora u Zavodu.

U skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁹ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH¹⁰, prema izjavama odgovornih u Zavodu, poduzimaju se aktivnosti na donošenju navedenog Pravilnika, kao i imenovanja koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Naši nalazi, vezano za sistem internih kontrol ukazuju da sistem internih kontrola u pojedinim slučajevima ne funkcioniše u potpunosti u dijelu: trošenja sredstava iznad visine utvrđene u Finansijskom planu, kontrole potrošnje lijekova na teret Zavoda, nadzora nad namjenskim utroškom sredstava tekućih transfera, evidencije obaveza i potraživanja iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, evidentiranja potencijalnih obaveza po osnovu drugostepenih presuda za plaćanje naknade za porodiljsko odsustvo, evidentiranja datih mjenica, evidentiranja preuzetih obaveza od HNŽ/K, provođenja popisa sredstava i obaveza.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za period 01.01.2016. godine do 31.12.2016. godine sačinjena je i dostavljena Ministarstvu finansija HNŽ/K u skladu sa članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju načina popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- ***Uspostaviti funkcionalan sistem internih kontrola u cilju uklanjanja utvrđenih nepravilnosti.***

Interni audit

U skladu sa članom 8. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru¹¹ i članom 11. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH¹², Zavod je bio u obavezi organizovati internu reviziju, što je i učinjeno. Prema postojećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Zavoda u organizacionoj jedinici interne revizije bila su sistematizovana i popunjena tri radna mjesta na dan 31.12.2016. godine (rukovodilac interne revizije i dva interna revizora), međutim u toku godine jedan interni revizor je otišao na porodiljsko odsustvo (povratak na posao krajem godine), a u mjesecu novembru 2016. godine postavljen je novi interni revizor putem preraspodjele unutar Zavoda. U skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹³ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu

⁸ „Sl. novine FBiH“, br.26/16

⁹ „Sl.novine FBiH“, broj 38/16

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, broj 06/17

¹¹ „Sl. novine FBiH“ br. 47/06

¹² „Sl. novine FBiH“ br. 82/13

¹³ „Sl. novine FBiH“ br. 47/06

reviziju u javnom sektoru u FBiH¹⁴, donesena je Povelja interne revizije Zavoda 30.12.2013. godine. Pravilnikom o internoj reviziji Zavoda donesenim 09.02.2015. godine, definiše se donošenje Strateškog i Godišnjeg plana rada interne revizije na osnovu procjene rizika (utvrđena metodologija procjene rizika). Na osnovu Strateškog plana Jedinice interne revizije Zavoda za period 2016. -2018. godine sačinjen je Godišnji plan rada Jedinice interne revizije Zavoda za 2016. godinu, a isti su usvojeni od strane direktora Zavoda dana 01.02.2016. godine. Uvidom u Godišnji izvještaj interne revizije Zavoda za 2016. godinu koji je dostavljen direktoru Zavoda i Centralnoj Harmonizacijskoj Jedinici dana 27.02.2017. godine, u istom je konstatovano da su četiri planirane revizije prema Godišnjem planu Zavoda za 2016. godinu i obavljene. Prema prezentiranim izvještajima (izrada i praćenje izvršenja finansijskog plana; liječenje osiguranih osoba izvan HNŽ/K; javne nabavke; blagajničko poslovanje) može se konstatovati da su izvršene revizije obuhvatile usko područje poslovanja Zavoda. Prema Povelji interne revizije Zavoda, rukovodilac interne revizije priprema Izvještaj u kojem će se pratiti primjena preporuka interne revizije datih u izvještajima interne revizije, radi utvrđivanja da li je organizaciona jedinica koja je revidirana poduzela aktivnosti na realizaciji preporuka, i isti dostaviti direktoru Zavoda. Isti Izvještaj je sačinjen i prezentiran u Godišnjem izvještaju o radu interne revizije za 2016. godinu (navedene su poduzete aktivnosti na realizaciji datih preporuka kao i preporuke koje nisu provedene).

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravno vijeće je 14.12.2015. godine usvojilo Finansijski plan Zavoda za 2016. godinu i na isti je Skupština Kantona dala saglasnost 30.12.2015 godine. Finansijskim planom su planirani uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 119.325.000 KM.

U strukturi ukupno planiranih prihoda najveći dio prihoda planiran je na osnovu doprinosa za socijalno osiguranje 113.722.500 KM, koji čine 95,3 % ukupno planiranih prihoda Zavoda.

U strukturi planiranih rashoda i izdataka, na rashode za medicinske i laboratorijske usluge odnosi se 101.191.000 KM (84,8%), na rashode plaća i naknada troškova zaposlenih Zavoda se odnosi se 5.144.000 KM (4,3%), na tekuće transfere date pojedincima i neprofitnim organizacijama 4.479.000 KM (3,8%), na kapitalne transfere 2.700.000 KM (2,2%) i na kapitalne izdatke 2.107.000 KM (1,8%).

Rashodi za medicinske i laboratorijske usluge planirani su u iznosu od 101.191.000 KM, a najznačajniji iznosi odnose se: za financiranje bolničke zdravstvene zaštite 37.077.000 KM, primarne zdravstvene zaštite 26.102.000KM, konzilijarno- specijalističke zdravstvene zaštite 18.683.000 KM, lijekove 11.000.000 KM, DRG 2.169.000 KM, za ortopedска pomagala 1.800.000 KM i za liječenje u inostranstvu 1.300.000 KM.

Uvidom u proceduru izrade Finansijskog plana Zavoda za 2016. godine konstatovano je sljedeće:

- Zavod je prijedlog Finansijskog plana za 2016. godinu dostavio nadležnom ministarstvu 14.12.2015. godine nakon usvajanja istog od strane Upravnog vijeća 14.12.2015. godine, što nije u skladu sa članom 27. stav 1 i 5. Zakona o budžetima u FBiH¹⁵
- nije donesen budžetski kalendar za izradu Finansijskog plana za 2016. godinu u skladu sa članom 15. Zakona o budžetima u FBiH¹⁶.
- nije sačinjen Finansijski plan za 2016. godinu u skladu sa članom 12.i 13. Zakona o budžetima u FBiH¹⁷, obzirom da u posebnom dijelu Finansijskog plana nisu iskazani prihodi i primici, te rashodi i izdaci raspoređeni u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata.
- U skladu sa članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju¹⁸, Zavod nije izvršio izdvajanje sredstva u obaveznu rezervu u visini 5% ukupnih rashoda ostvarenih u protekloj godini, a čija je namjena regulisana članom 107. navedenog Zakona, niti je planirao u Finansijskom planu za 2016. godinu.

¹⁴, „Sl. novine FBiH“ br. 82/13

¹⁵, „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

¹⁶, „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

¹⁷, „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

¹⁸, „Sl. novine FBiH“, br. 30/97; 7/02; 70/08 i 48/11

Nakon razmatranja Izvještaja o tekućem poslovanju Zavoda u toku 2016. godine u kojem je iskazano povećanje prihoda i rashoda po određenim statkama, Zavod je pristupio izradi Rebalansa Finansijskog plana Zavoda za 2016. godinu koje je Upravno vijeće usvojilo 20.12.2016. godine. Na navedeni Rebalans Skupština Kantona je dala saglasnost 30.12.2016. godine. Rebalansom Finansijskog plana planirani su ujednačeni prihodi i primici, rashodi i izdaci i finansiranje u ukupnom iznosu od 120.680.000 KM i u odnosu na prvobitni finansijski plan uvećani su u ukupnom iznosu za 1.355.000 KM. Uvidom u Izvještaj o ostvarenim prihodima i rashodima za period 01.01.- 30.09.2016. godine, konstatovano je prekoračenje po određenim statkama rashoda u odnosu na plan. Navedeno ukazuje da su stvarane obaveze veće od odobrenih u Finansijskom planu i da su naknadno rebalansom uravnotežene, a što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH¹⁹.

Prema **Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda**, ukupno iskazani prihodi i primici sa 31.12.2016. godine iznose 124.035.980 KM, rashodi i izdaci 120.237.511 KM i višak prihoda nad rashodima 3.798.469 KM. Odluku o usvajanju Izvještaja o izvršenju finansijskog plana Zavoda za 2016. godinu donijelo je Privremeno Upravno vijeće Zavoda 30.03.2017. godine kao što je i Privremeno Upravno vijeće donijelo Odluku o usvajanju završnog računa Zavoda za 2016. godinu 28.02.2017. godine, po kojoj će se višak prihoda nad rashodima iz 2016. godine rasporediti u finansijskom planu Zavoda za 2017. godinu za pokriće tekućih rashoda.

Uvidom u dokumentaciju konstatovana su na pojedinim pozicijama prekoračenja planiranih rashoda u ukupnom iznosu od 118.849 KM i manje ostvarenih rashoda u odnosu na plan u iznosu od 561.338 KM, što u konačnici predstavlja ukupno smanjenje rashoda i izdataka u finansijskom izvještaju u iznosu od 442.489 KM. Prekoračenja na pojedinim pozicijama se odnose na slijedeće rashode za: ugovorene i druge posebne usluge 110.164 KM, kapitalni rashodi 6.758 KM i izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa 1.927 KM. Na osnovu navedenog smatramo da je Zavod stvarao obaveze za pojedine pozicije, iako za iste nije imao osigurana sredstva u Finansijskom planu za 2016. godinu, što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima kojim nije dozvoljeno stvaranje obaveza iznad planom utvrđenog iznosa.

Preporuka:

Osigurati dosljednu primjenu člana 57. Zakona o budžetima u dijelu da se ne smiju stvarati obaveze iznad iznosa odobrenog operativnog budžeta.

Na osnovu Strateškog plana rada Zavoda 2016.-2018. godina izrađen je Plan rada stručne službe Zavoda za 2016. godinu koji je usvojen od strane Upravnog vijeća 14.12.2015. godine. U vezi s navedenim sačinjen je i usvojen od strane privremenog Upravnog vijeća 30.03.2017. godine Izvještaj o izvršenju Plana rada Zavoda za 2016. godinu.

Godišnje finansijske izvještaje za 2016. godinu sa zabilješkama, Zavod je sačinio i dostavio nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku.

Na osnovu navedenog smatramo da Zavod kod planiranja nije osigurao dosljednu primjenu Zakona o budžetima u FBiH²⁰, a što je bila obaveza.

Preporuka:

- **Osigurati dosljednu primjenu Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poštivanja zadatih rokova u pripremi finansijskog plana, u izradi budžetskog kalendara, te da finansijski plan sadrži detaljna obrazloženja u Posebnom dijelu.**

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

²⁰ „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U 2016. godini Zavod je iskazao prihode u iznosu od 124.035.980 KM i u odnosu na plan više su ostvareni za 2,78% ili za 3.355.980 KM. Neporezni prihodi su ostvareni u iznosu od 6.242.794 KM i više su ostvareni u odnosu na plan za 1.135.794 KM ili 22,2 %. Neporezni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode od premija osiguranja - markica 3.426.780 KM, naplatu ino potraživanja uslovljenih ispunjenjem obaveza i potraživanja na nivou države BiH sa zemljama potpisnicama međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju 2.548.353 KM i prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine, te prihode od pozitivnih kursnih razlika 201.489 KM.

Prihodi Zavoda se najvećim dijelom ostvaruju uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju²¹ i Zakonom o doprinosima²². U ukupnim prihodima najznačajniji su **prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje** su iskazani u iznosu 117.776.583 KM, u okviru kojih se na prihode po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika odnosi 112.820.205 KM, penzionera 1.699.843 KM, doprinosi za zdravstveno osiguranje od drugih samostalnih djelatnosti 1.031.678 KM i prihodi od nezaposlenih 2.118.323 KM. Odlukom o utvrđivanju osnovica, stopa i načinu obračuna i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje na području HNŽ/K²³, regulisana je vrsta, obveznici obračuna i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, visina stope, kao i način obračuna i uplate doprinosa. Navedenom Odlukom je određeno da osnovica za obračun doprinosa ne može biti niža od najniže plaće utvrđene Općim kolektivnim ugovorom za FBiH. Zavod ne stvara potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, već uplaćene doprinose direktno evidentira na prihod.

U 2016. godini Zavod nije vršio kontrolu, način obračuna i uplate doprinosa kod obveznika, jer je isto u nadležnosti Porezne uprave stupanjem na snagu Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa²⁴ od 01.01.2011. godine. Zavod ima mogućnost dnevног praćenja svih uplata doprinosa po obveznicima i tačnu evidenciju redovnih platila obaveza kao i onih koji vrše uplatu povremeno ili nikako, ali ne i mogućnost poduzimanja mјera prinudne naplate koja je u nadležnosti Porezne uprave. Proces praćenja i analize podataka o naplati prihoda je svakodnevni proces u Službi za praćenje prihoda. Služba za praćenje prihoda, prema uspostavljenim evidencijama na dan 31.12.2016. godine trenutno ima 1.282 dužnika koji za tri godine imaju ukupna dugovanja 38.277.015 KM. Također, prema evidencijama postoje još 492 aktivna porezna dužnika sa dugovanjima 3.908.222 KM koji uopće ne izmiruju svoje obaveze više od pet godina uzastopno, kao i 527 poreznih dužnika sa dugovanjima cca. 3.000.000 KM koji se ne vode u bazi podataka Porezne uprave. Navedena Služba je u toku 2016. godine poslala 656 opomena neurednim platilama. Uvidom u dokumentaciju u periodu 2006 -2010 godine Zavod je po osnovu Zakona o djelimičnom otpisu dospjelih a neuplaćenih sredstava za socijalno osiguranje zaključio sporazume o obročnoj otplati sa 42 državne firme, a tri firme su prijavile svoja dugovanja, ali iste nisu sa Zavodom zaključile sporazume o obročnoj otplati duga. Ukupna vrijednost zaključenih sporazuma i prijavljenih dugovanja iznosi 16.864.813 KM, od čega je dug sa 31.12.2016. godine iznosi 10.494.892 KM. **Najveći dužnici su:** Željeznice Federacije 4.139.719 KM, Granit Jablanica 1.277.434 KM, Vodovod Mostar 999.459 KM i Komos 690.238 KM. Također, u istom periodu Zavod je zaključio 898 sporazuma o obročnoj otplati duga sa firma koje nisu u državnoj svojini sa ukupnom vrijednošću 9.007.455 KM. Služba za praćenje prihoda je uputila prema Pravnoj službi zahtjeve za utuženje 252 firme, ali do okončanja revizije nismo dobili evidenciju podnesenih tužbi.

Prema izjavama odgovorne osobe Zavoda, 2013. godine sa predstavnicima Porezne uprave je dogovorena stalna saradnja u pogledu razmjene informacija i zajedničkom učestvovanju, kako bi naplata

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 30/97; 07/02; 70/08; 48/11

²² „Sl. novine FBiH“, br. 35/98; 54/00; 16/01; 37/01; 01/02; 17/06; 14/08

²³ „Narodne novine HNŽ/K“ br. 4/10; 06/11; 07/12; 11/16 i 12/16

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 42/09

doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje bila uspješnija. Navedena saradnja nije zadovoljavajuća iz razloga što Porezna uprava ne dostavlja tražene informacije, ne dostavlja sve kopije Sporazuma o obročnoj otplati duga koje je zaključila sa poreznim obveznicima, kao ni ostale informacije koje je obavezna dostavljati prema Zakonu o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju Zavod u evidenciji ima 341 zaključen sporazum dobiven od Porezne uprave koja je zaključila sa dužnicima Sporazume o obročnoj otplati duga. U toku 2016. godine Zavod se obraćao Poreznoj upravi sa zahtjevom za usaglašavanje stanja duga, kao i za poduzimanjem aktivnosti u vezi naplate potraživanja za određene kategorije obveznika, ali osim pojedinačnih slučajeva Zavod nije dobivao povratne informacije o učinjenom od strane Porezne uprave.

Neporezni prihodi - Na dan 31.12.2016. godine evidentirani su prihodi po osnovu premije osiguranja (markice) u iznosu od 3.426.780 KM koji su ostvareni u planiranom iznosu. U skladu sa Odlukom o premiji - učestvovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na teritoriji Kantona Hercegovačko-neretvanskog²⁵, omogućeno je osiguranicima Zavoda da umjesto plaćanja participacije za svaku pojedinačnu zdravstvenu uslugu mogu učestvovati u pokriću troškova zdravstvene zaštite u vidu godišnje premije-markice. Upravno vijeće je 14.12.2015. godine donijelo Odluku o visini premije osiguranja za 2016. godinu, koja iznosi 20 KM godišnje po osiguranoj osobi, a osiguranici koji nisu uplatili markicu plaćaju participaciju zdravstvenim ustanovama.

Zavod je u 2016. godini ostvario **prihode od ino osiguranja** u iznosu od 2.548.353 KM, i isti su ostvareni više od plana za 1.134.353 KM. U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju²⁶, Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja kordinira izradu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na paušalne naknade i provodi ih i koordinira rad kantonalnih/županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje. Također, zbog većeg broja reklamacija i kontra reklamacija od strane samoga Zavoda i zemalja sa kojima su potpisani sporazumi o socijalnom osiguranju, obračuni troškova i čekanja na naplatu traju po nekoliko godina.

Preporuke:

- **Poduzimati aktivnosti u saradnji sa Poreznom upravom kako bi se izmirivale obaveze u skladu sa zaključenim Sporazumima o izmirenju duga na osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje.**
- **U saradnji sa Federalnim zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja nastaviti poduzimati aktivnosti na bržem rješavanju obaveza i potraživanja na osnovu paušalnih naknada utvrđenih međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje.**

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju Finansijskog plana za 2016. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 120.237.512 KM, što u odnosu na planirana sredstva (120.680.000 KM) predstavlja ostvarenje od 99,6%.

Struktura rashoda i izdataka iskazana u finansijskim izvještajima je sljedeća: rashodi zdravstvene zaštite 102.540.250 KM (85,3%), rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda 7.541.713 KM (6,3%), tekući transferi i drugi tekući rashodi 5.788.331 KM (4,8%), kapitalni transferi 2.360.761 KM (2%), izdaci za kamate 784.230 KM (0,7%) i otplata domaćeg pozajmljivanja 1.222.227 KM (1%).

Rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda

Rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda iskazani su u iznosu od 7.541.713 KM, što u odnosu na planirana sredstva (7.829.000 KM) predstavlja ostvarenje od 96,3%.

²⁵ „Narodne novine HNŽ/K“ br. 90/06

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 30/97; 07/02; 70/08; 48/11

Struktura rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda je sljedeća: plaće i naknade troškova zaposlenih 5.251.839 KM (69,6%), izdaci za materijal i usluge 1.836.333 KM (24,3%) i izdaci za nabavu stalnih sredstava 453.541 KM (6%).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Izdaci za plaće i naknade troškova zaposlenih iskazani su u iznosu od 5.251.839 KM. U strukturi izdataka na bruto plaće se odnosi 4.698.113 KM, a na naknade troškova zaposlenih 553.726 KM.

Prezentiran je izvještaj o fluktuaciji zaposlenih tokom 2016. godine, tako da je za sedam zaposlenih prestao radni odnos (za četiri zaposlenika zbog odlaska u penziju, jedan zaposlenik zbog povratka zaposlenice s porodiljnog dopusta, dva zaposlenika zbog sporazumnog prekida radnog odnosa), a novih sedam zaposlenika su zasnovali radni odnos (dva zaposlenika na određeno vrijeme u svojstvu zamjene za zaposlenice koje su otišle na porodiljni dopust, a pet zaposlenika na neodređeno vrijeme zbog popune radnih mesta koja su upražnjena odlaskom zaposlenika u penziju).

Za obračun i priznavanje rashoda po osnovu plaća i naknada primjenjuje se Zakon o radu²⁷, Opći kolektivni ugovor za teritoriju FBiH²⁸, te sljedeći akti doneseni od strane direktora Zavoda: Pravilnik o radu, Odluka o obračunu plaća i Odluka o utvrđivanju koeficijenta za obračun plaće.

Najveća neto plaća isplaćena u Zavodu u 2016. godini iznosila je 3.579 KM, najniža neto plaća u 2016. godini iznosila je 635 KM, a prosječna neto plaća isplaćena u Zavodu u 2016. godini iznosila je 1.655 KM.

Zavod je tokom 2016. godine svojim zaposlenima obračunao i isplatio jubilarnu nagradu za navršenih 10 i 20 godina neprekidnog radnog staža u ukupnom iznosu od 114.170 KM (s porezima i doprinosima), čija je visina utvrđena Pravilnikom o radu i Odlukom o isplati jubilarnih nagrada od 14.03.2016. godine. U vezi navedene Odluci, visina neto jubilarne nagrade za navršenih 20 godina neprekidnog radnog staža iznosi jedna i pol prosječna neto plaća isplaćena u Zavodu u prethodnoj godini što iznosi 2.426 KM, a za navršenih 10 godina neprekidnog radnog staža iznosi jedna prosječna neto plaća isplaćena u Zavodu u prethodnoj godini što iznosi 1.618 KM. Na ovako utvrđene naknade za jubilarnu nagradu Zavod je obračunao i platilo doprinose sukladno važećim zakonskim propisima. Prema članu 14. stav 2. tačka pod j. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak²⁹, neoporeziva jubilarna nagrada za navršenih 20 godina neprekidnog radnog staža iznosi jedna i pol prosječna mjesecna neto plaća FBiH, a za navršenih 10 godina neprekidnog radnog staža iznosi jedna prosječna mjesecna neto plaća. Osnovica za utvrđivanje visine jubilarne nagrade je prosječna plaća ostvarena u FBiH u prethodna tri mjeseca, u trenutku isplate iste, a prema posljednjem statističkom podatku.

Imajući u vidu činjenicu da se Zavod u potpunosti finansira iz javnih prihoda, smatramo da nije primjereno ni opravdano isplaćivati jubilarne nagrade u neto iznosima koji su dva puta veći od zakonski utvrđenih neoporezivih iznosa jubilarnih nagrada, te na tako utvrđene iznose obračunavati i plaćati pripadajuće poreze i doprinose.

Naknada za praznike iskazana je u iznosu od 32.250 KM, i isplaćena je u visini 250 KM po zaposleniku u skladu s Odlukom direktora o isplati novčanog iznosa povodom praznika od 23.11.2016. godine.

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.836.333 KM. Strukturu navedenih izdataka čine: izdaci za ugovorene i druge posebne usluge 776.914 KM, izdaci za tekuće održavanje 390.695 KM, izdaci za komunikacije i komunalne usluge 252.555 KM, izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara 172.608 KM, izdaci za najam imovine i opreme 89.457 KM, izdaci za energiju 64.401 KM, izdaci za osiguranje,

²⁷ „Sl. novine FBiH“, broj 26/16

²⁸ „Sl. novine FBiH“, broj 54/05 i 48/16, 62/16

²⁹ „Sl. novine FBiH“, broj 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16

bankarske usluge i platni promet 44.927 KM, izdaci za putne troškove 29.741 KM i izdaci za usluge prijevoza i goriva 15.035 KM.

Izdaci za ugovorene i druge posebne usluge iskazani su u iznosu od 776.914 KM. U okviru ugovorenih usluga iskazani su izdaci za naknade članovima Upravnog vijeća u neto iznosu od 44.481 KM (s porezima i doprinosima 55.017 KM), od čega se na naknade odnosi 44.000 KM, a na putne troškove 481 KM. Visina mjesecne naknade za rad predsjednika i članova Upravnog vijeća Zavoda utvrđena je Odlukom Vlade HNŽ/K o utvrđivanju visine novčane naknade za rad predsjednika i članova Upravnog vijeća Zavoda od 19.06.2012. godine (500 KM mjesечно Predsjedniku Upravnog vijeća, 400 KM mjesечно članovima Upravnog vijeća), a Upravno vijeće Zavoda je Pravilnikom o naknadi za rad i naknadi materijalnih troškova predsjedniku i članovima Upravnog vijeća Zavoda od 18.09.2012. godine definisalo da se visina mjesecne naknade za rad Upravnog vijeća utvrđuje odlukom Vlade HNŽ/K. Navedenom Odlukom naknada je utvrđena na mjesecnom nivou, a isplata naknade nije uslovljena održavanjem sjednice, niti prisustvom istoj. Istovremeno je predmetnim Pravilnikom regulisano da se u slučaju neopravdanog izostanka članovima Upravnog vijeća isplaćuje mjeseca naknada umanjena za 50%, što nije regulisano Odlukom Vlade HNŽ/K. **Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se predsjedniku i članovima Upravnog vijeća isplaćuje naknada svaki mjesec bez obzira da li se sjednice Upravnog vijeća održavaju ili ne. Tokom 2016. godine Upravno vijeće održalo je sedam sjednica i to u martu, aprilu, maju, junu i decembru, odnosno predsjednicima i članovima Upravnog vijeća isplaćene su naknade za preostalih sedam mjeseci 2016. godine, iako u tim mjesecima nisu održavane sjednice.**

U okviru ugovorenih usluga iskazani su izdaci za reprezentaciju u iznosu od 31.033 KM. Pravilnikom o darovima i reprezentaciji regulisano je pravo korištenja reprezentacije, odnosno tko ima pravo na reprezentaciju, kao i visina od maksimalno 0,5% ukupnih sredstva za poslovanje Stručne službe Zavoda planiranim Financijskim planom za tekuću godinu. Smatramo značajnim ukazati na odredbe člana 6. Pravilnika o darovima i reperezentaciji Zavoda, kojima je definisano da **predstavnici Zavoda mogu primati darove od poslovnih saradnika bez obzira na njihovu vrijednost, ukoliko za to ne postoje određeni finansijsko-poslovni razlozi koji su u suprotnosti s propisima u BiH, a zaposlenici Zavoda mogu primati darove simbolične vrijednosti do 50 KM**. Iako smo na osnovu uvida u knjigu primljenih i danih darova konstatirali da nije bilo primljenih darova, smatramo da nije opravданo ni primjereni, internim aktima dati mogućnost primitka darova zaposlenicima, kao i darova predstavnicima Zavoda bez ograničenja vrijednosti, jer se navedenim izravno narušava transparentnost poslovanja. Naprijed navedeno je i u suprotnosti s odredbama člana 11. Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH³⁰.

Preporuka:

- **Potrebno je uskladiti interni akt koji reguliše reprezentaciju i darove u dijelu primanja darova u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH.**

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 252.555 KM, od čega su izdaci za mobilne telefone 9.091 KM. Priznavanje troškova mobilnih telefona u Zavodu regulisano je Pravilnikom o načinu upotrebe mobilnih telefona u Stručnoj službi Zavoda i Odlukom o utvrđivanju limita troškova koji se priznaju za korištenje mobilnih telefona. Navedenim aktima regulisano je da se **direktoru i zamjeniku direktora Zavoda priznaju troškovi mobilnih telefona bez ograničenja**. Iako predmetni izdaci za 2016. godinu nisu bili značajni, smatramo da nije primjereni da direktor i zamjenik direktora nemaju ograničenja u potrošnji mobilne telefonije.

Preporuka:

- **Potrebno je izvršiti izmjene i dopune internih akata koji regulišu potrošnju mobilne telefonije u dijelu ograničenja troškova mobilnog telefona za direktora i zamjenika, u cilju kontrole i namjenskog trošenja javnih sredstava.**

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 70/08

Izdaci za usluge prijevoza i goriva iskazani su u iznosu od 15.035 KM. Zavod raspolaže sa šest službenih vozila i upotreba istih je regulisana Pravilnikom o upotrebi službenih vozila. Međutim, navedenim aktom nije regulisana kontrola potrošnje goriva, odnosno nisu utvrđeni normativi (prosječna potrošnja goriva) na osnovu kojih bi se provodila kontrola potrošnje goriva. Nije prezentirana dokumentacija koja bi nam potvrdila da se provodi kontrola potrošnje goriva.

Preporuka:

- **Potrebno je izvršiti izmjene i dopune internog akta koji reguliše upotrebu službenih vozila, odnosno utvrditi normative utroška goriva, te sukladno istima provoditi kontrolu potrošnje goriva.**

6.1.2.3 Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite u 2016. godini iznosili su 102.540.250 KM i u odnosu na plan (102.388.000 KM) viši su za 152.250 KM. U strukturi rashoda zdravstvene zaštite na bolničku zdravstvenu zaštitu se odnosi 37.076.665 KM, primarnu zdravstvenu zaštitu 26.469.849 KM, konzilijarno-specijalističku zdravstvenu zaštitu 18.684.389 KM, lijekove sa pozitivne Liste lijekova 12.701.567 KM, DRG (model plaćanja bolničke zdravstvene zaštite) 2.201.920 KM, ortopedска pomagala 1.979.774 KM, liječenja u inostranstvu 1.127.074 KM, usluge liječenja van Zavoda u BiH 703.842 KM, porodična medicina 632.871 KM, Zavod za javno zdravstvo 500.000 KM, banjsko liječenje u kantonu i van kantona 228.430 KM i ostale rashode 233.871 KM.

Uvidom u dokumentaciju konstatovana su prekoračenja na pojedinim stawkama rashoda zdravstvene zaštite, u odnosu na plan u ukupnom iznosu 268.286 KM i ista se odnose na prekoračenje izdataka: lijekovi s pozitivne Liste lijekova 101.567 KM, liječenje u inostranstvu 77.074 KM, DRG (model plaćanja bolničke zdravstvene zaštite) 39.920 KM, ortopedска i druga pomagala 29.774 KM, usluge primarne zdravstvene zaštite 10.849 KM, dijagnostika u kantonu 3.871 KM, usluge liječenja van Zavoda u BiH 3.842 KM i konzilijarno-specijalistička zdravstvena zaštita 1.389 KM, što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH³¹. Istovremeno su na pojedinim stawkama rashoda zdravstvene zaštite evidentirana smanjenja u odnosu na plan zbog čega je ukupno prekoračenje 152.250 KM.

Realizacija programa zdravstvene zaštite na području Kantona vrši se sklapanjem ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova, na osnovu Odluke o utvrđivanju osnova, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama koje pružaju usluge zdravstvene zaštite, a finansiraju se iz sredstava Zavoda. U skladu sa Odlukom o izboru zdravstvenih ustanova s kojima Zavod sklapa ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2016. godinu, usvojenom od strane Upravnog vijeća 13.10.2015. godine, na koju je dobivena saglasnost Kantonalnog ministarstva zdravstva, rada i socijalne pomoći 02.11.2015. godine, potpisani su ugovori sa nosiocima Primarne zdravstvene zaštite (dvanaset domova zdravlja) i to sa Domovima zdravlja (Konjic, Jablanica, Prozor- Rama, Šćipe, Čapljina, Čitluk, Stolac, Uzinovići, Neum, Ravno, Mostar i Stari Grad Mostar) i za pružanje usluga konzultativno - specijalističke zdravstvene zaštite. Ugovorima su uređeni način pružanja usluge i finansiranje istih a doznaka se vrši mjesečno u utvrđenim iznosima.

Uvidom u dokumentaciju konstatovali smo da u toku 2016. godine isplaćena sredstva na ime stimulacija u iznosu 380.421 KM (za 2015. godinu 200.781 KM i 2016. godinu 179.640 KM) za šest domova zdravlja zbog uštede u propisivanju lijekova, odobrenih od strane direktora Zavoda 30.12.2016. godine. Navedeno je definisano Ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa u vezi pružanja usluga zdravstvene zaštite sa Domovima zdravlja (na ime stimulacije pripada iznos u visini 50% neutrošenih sredstava). **Stimulacije izvršene u 2015. godini u iznosu od 200.781 KM KM nisu evidentirane u istoj godini kada su i izvršene, već u 2016. godini, a za iste nisu planirana sredstva u finansijskom planu za 2016. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH³² i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH³³.**

³¹, „Sl. novine FBiH“, br. 102/13; 9/14; 13/14, 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

³², „Sl. novine FBiH“, broj 102/13; 9/14; 13/14; 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

³³, „Sl. novine FBiH“, broj 34/14

Preporuka:

- **Osigurati evidentiranje rashoda u periodu u kojem je obaveza za plaćanje nastala u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.**

Imajući u vidu naprijed navedeno, obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama, na području Kantona za 2016. godinu primjenjuje Naredbu federelanog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH³⁴ i novi model ugovaranja primarne zdravstvene zaštite u ugovornom periodu 2013.-2017. godina usvojenim od strane Upravnog vijeća 09.04.2013. godine. Cilj novog modela ugovaranja Zavoda je napraviti novi model ugovaranja primarne zdravstvene zaštite orijentisane ka porodičnoj medicini, uvažavati specifičnosti pojedinih zdravstvenih ustanova kao i očuvanje finansijske stabilnosti i sistem zdravstva. U vezi sa navedenim modelom ugovaranja Upravno vijeće je 14.12.2015. godine donijelo Odluku o visini postotka i načinu primjene korektivnog faktora za ugovaranje primarne zdravstvene zaštite u 2016. godini na način da se zdravstvenim ustanovama kojima je više doznačeno prema ugovorima u 2015. godini u odnosu na obračun prema standardima i normativima za 2016. godinu, umanjuje utvrđena razlika sredstava za 10%, a zdravstvenim ustanovama kojima je doznačeno manje prema ugovorima u 2015. godini u odnosu na obračun prema standardima i normativima za 2016. godinu, uvećava razlika sredstva za 35%. Od primjene korektivnog faktora su isključeni Dom zdravlja Neum, Dom zdravlja Ravno, Dom zdravlja Šćipe i Dom zdravlja Uzinovići zbog visokih standarda i normativa i malog broja osiguranika.

Pored domova zdravlja Zavod je zaključio ugovor o pružanju konzilijsko-specijalističke zdravstvene zaštite, vanbolničke dijagnostičke djelatnosti, usluge medicinske rehabilitacije – produženo bolničko liječenje, kao i bolničke zdravstvene zaštite sekundarne i tercijalne zdravstvene zaštite sa Sveučilišnom kliničkom bolnicom Mostar, Kantonalm bolnicom „Dr. Safet Mujić“ Mostar i Opća bolnica Konjic. Također, navedenim ustanovama su planirana i isplaćena sredstva na ime primjene AR- DRG klasifikacije u SKZZ i poboljšanja kvalitete šifriranja usluga za stacionarne pacijente u mjesecnim tranšama (godišnja tranša sredstava: Sveučilišna klinička bolnica Mostar 824.500 KM, Kantonala bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar 824.500 KM i Opća bolnica Konjic 520.00 KM).

U vezi sa Odlukom o izboru zdravstvenih ustanova s kojima Zavod zaključuje ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2016. godinu, Zavod je zaključio ugovore i sa Zavodom za javno zdravstvo HNŽ/K, Veterinarskim zavodom Mostar, Centrom za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnosti i sa Medicinskim fakultetom Mostar.

Zavod je također zaključio ugovor o međusobnim odnosima u pružanju sekundarne i tercijalne zdravstvene zaštite sa Kliničkim centrom univerziteta Sarajevo, prema kojem se vrše plaćanja u skladu sa zaključenim ugovorom.

Pored navedenih, zdravstvene usluge pružaju se i u određenim **specijalističkim ustanovama** u kojima su smješteni korisnici - osiguranici sa područje Kantona i za koje Zavod snosi troškove primarne zdravstvene zaštite i lijekova, kao i troškove prijevoza do druge stacionirane ustanove. Produceni boravak i liječenje pružaju Zavodi za zbrinjavanje mentalno-invalidnih osoba Pazarić, Bakovići i Drin Fojnica. U skladu sa zaključenim ugovorima zdravstvene ustanove su obavezne ispostavljati mjesecni račun za protekli mjesec za pružene usluge primarne zdravstvene zaštite i lijekova i dostavljati godišnje izvještaje o zdravlju korisnika - osiguranika, koji nisu prezentirani u toku revizije. Zdravstvena zaštita po jednom korisniku u navedenim ustanovama, utvrđena je obračunom usluga primarne zdravstvene zaštite i lijekova. Utvrđeni iznos po danu za jednog korisnika - osiguranog lica se kreće od 6,08 KM u Zavodu „Pazarić“, do 9,13 KM u Zavodu „Drin“ i plaća se u roku od 15 dana od dana ispostavljanja fakture.

Lijekovi s pozitivne Liste lijekova na dan 31.12.2016. godine iskazani u iznosu 12.701.567 KM: Na prijedlog županijskog Ministarstva zdravstva, rada i socijalne pomoći, Vlada Kantona donijela je u 2016. godini Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava

³⁴, „Sl. novine FBiH“, br. 82/14 i 107/14

obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona (Lista lijekova Hercegovačko-neretvanskog kantona primijenjena od 01.01.2015. godine). Zavod vrši finansiranje nabavki lijekova u skladu sa potrebama kantona i raspoloživim finansijskim sredstvima utvrđenim u finansijskom planu Zavoda u skladu sa članom 13. Zakona o lijekovima³⁵. Zavod je, nakon provedenog javnog poziva, sa 34 apoteke zaključio ugovore o međusobnim odnosima u vezi sa snabdijevanjem osiguranih osoba lijekovima koji se mogu propisivati na teret Zavoda. Propisivanje i izdavanje lijekova obavlja se elektronski, putem IZIS-a. Lijekove sa esencijalne liste propisuju ovlašteni doktori. Svaka apoteka je obavezna da prati potrošnju lijekova kroz primjenu e-recepata kroz IZIS i svojim elektronskim potpisom na e-receptu potvrđivati izdavanje lijekova, osim apoteka koje nisu u mogućnosti uspostaviti komunikacijsku vezu s IZIS-om (koriste papirne recepte). Apoteke su dužne dostavljati dva računa za izdate lijekove svakog prvog u mjesecu za prethodni mjesec, i to račun za lijekove po utvrđenim cijenama sa Liste lijekova s PDV-om i račun za obradu recepata koji uključuju bod za uslugu i participaciju. Odlukom o utvrđivanju cijene usluga za izdavanje lijekova s liste lijekova Zavoda od 14.12.2015. godine regulisano je da se Zavod obavezuje isplatiti apotekama naknadu u iznosu 1,5 KM s uračunatim PDV-om po jednom izdatom receptu, kao trošak izvršenog rada za izdavanje lijekova s pozitivne liste lijekova Zavoda (evidentirano kao „**bod za uslugu**“ na dan 31.12.2016. godine 1.583.988 KM). Na dan 31.12.2016. godine Zavod je isplatio apotekama 11.117.578 KM (po osnovu izdatih lijekova po utvrđenim cijenama sa Liste lijekova s PDV-om i obračunate participacije). **Participacija** se obračunava po osnovu Odluke o utvrđivanju radne takse za izdavanje lijekova s Liste lijekova Zavoda od 19.02.2013. godine i dopunama i izmjenama iste od 09.04.2013. godine, gdje je definisano da apoteke naplaćuju radnu taksu u visini od 1 KM za svako izdato pakovanje lijeka i ista je prihod Zavoda, a apotekama pripada naknada za uslugu naplaćivanja radne takse u visini 50% za svako sljedeće pakovanje, ukoliko je na jedan recept propisano više od jednog pakovanja. U Sektoru za zdravstvo – Odjelu za lijekove, vrši se kontrola iznosa računa ugovornih apoteka kroz IZIS, kroz dnevnu kontrolu ukupne propisane količine (broj originalnih pakovanja) lijeka prema generičkom nazivu, jačini i obliku i po JMBG –osiguranika, a u skladu sa propisanom dnevnom dozom lijeka i potreboj dužini trajanja terapije. Nakon izvršene farmaceutske kontrole sačini se Izveštaj o uočenim nepravilnostima, koji se uz račun ugovorne apoteke dostavlja u Službu za finansije i računovodstvo. Uvidom u dokumentaciju kontrolori Zavoda obavljaju kontinuirane kontrole zdravstvenih ustanova, apoteka i isporučilaca medicinskih sredstava u skladu sa Pravilnikom o kontroli provođenja zaključenih ugovora s davaocima zdravstvenih usluga, apoteka i isporučilaca medicinskih sredstava i sa metodološkim uputama za terensku kontrolu ugovornih apoteka i propisivanja lijekova u ambulantama porodične medicine.

Pored svih navedenih kontrola, konstatujemo prekoračenja na rashodima lijekova s pozitivne Liste lijekova u odnosu na plan u iznosu 101.567 KM (planirano 11.000.000 KM, rebalans 12.600.000 KM) što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH³⁶. Uvidom u godišnji Izveštaj o potrošnji lijekova Zavoda za 2016. godinu navodi se da na osnovu raspoloživih podataka u 2016. godini zabilježen je porast broja ispisanih recepata i troškova, uz manji porast broja propisanih pakiranja u odnosu na prethodnu godinu. Također u navedenom Izveštaju ukazuje se da analizom podataka i provedenih terenskih kontrola porast potrošnje lijekova je prvenstveno uslovjen povećanjem broja osiguranika koji podižu lijekove sa Pozitivne liste lijekova.

Preporuka:

- **Osigurati kontinuiranu kontrolu potrošnje lijekova koji se propisuju na teret Zavoda, kako bi se osigurala racionalnija potrošnja lijekova i smanjili troškovi lijekova koji padaju na teret Zavoda.**

Troškovi liječenja u inostranstvu u 2016. godini iskazani su u ukupnom iznosu od 1.127.074 KM, što je za 77.074 KM više od planiranih sredstava. Od ukupnih troškova na troškove obračuna po Međunarodnim konvencijama se odnosi 144.606 KM, koji se realiziraju preko Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, a na troškove liječenja u inostranstvu 982.774 KM. Od ukupno realizovanih sredstava za liječenje u inostranstvu 981.774 KM se odnosi na liječenje u Republici Hrvatskoj i to na troškove bolničkog liječenja

³⁵,Sl. novine FBiH", br. 109/12

³⁶,Sl. novine FBiH", br. 102/13; 9/14; 13/14, 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

794.287 KM, usluge konsulatativno-specijalističke zdravstvene zaštite 10.350 KM, troškovi dijagnostike 158.999 KM i usluge pružene rehabilitacije 18.138 KM.

Pravilnikom o načinu i uslovima za upućivanje osiguranih osoba na liječenje van HNŽ/K od 18.09.2012. godine utvrđeno je da se osigurane osobe Zavoda mogu uputiti na liječenje van Kantona ako se u proceduri liječenja utvrdi da je osiguranoj osobi potrebno pružanje zdravstvenih usluga specijalističko konsultativne i bolničke zdravstvene zaštite koje se ne mogu osigurati u zdravstvenim ustanovama na teritoriji Kantona. Zahtjeve za liječenje van HNŽ/K rješava Ljekarska komisija za upućivanje osiguranih osoba ZZO HNŽ/K na liječenje van ZZO HNŽ/K. O pravu na upućivanje na liječenje u zdravstvenu ustanovu van kantona odlučuje prvostepena Ljekarska komisija izdavanjem uputnice/ocjene i mišljenja, odnosno drugostepena Ljekarska komisija u slučaju prigovora. Sastav, ovlaštenja i način rada Ljekarske komisije utvrđen je Pravilnikom o sastavu ovlaštenjima i načinu rada Ljekarske komisije (prvostepena) za upućivanje na liječenje van HNŽ/K (broj UV-7007/12 od 18.09.2012.g. i izmjena broj UV-02-10847/15 od 30.12.2015.g.). Popis dijagnozaboljenja na osnovu kojih Ljekarska komisija može upućivati na liječenje u zdravstvene ustanove van HNŽ/K sastavni je dio Pravilnika o načinu i uslovima za upućivanje osiguranih osoba na liječenje van HNŽ/K od 18.09.2012. godine .

Uvidom u dokumentaciju konstatujemo da je Ljekarska komisija izdavala uputnice osiguranicima Kantona za liječenje u Republici Hrvatskoj, kao i da su za pružene zdravstvene usluge, zdravstvene ustanove u Republici Hrvatskoj ispostavljale fakture koje su plaćane na teret Zavoda u potpunosti. Pravilnikom o načinu i uslovima za upućivanje osiguranih osoba na liječenje van HNŽ/K od 18.09.2012. godine, nije posebno regulisan način upućivanja osiguranika na liječenje u inostranstvo, niti je prezentiran poseban interni akt kojim se reguliše liječenje osiguranika Kantona u inostranstvu u toku 2016. godine. Novim Pravilnikom o načinu i uslovima za upućivanje osiguranih osoba na liječenje van HNŽ/K donesenim 20.12.2016. godine regulisano je da se osigurana osoba može uputiti na liječenje u inostranstvo na teret Zavoda, samo ako je u pitanju oboljenje, stanje ili povreda, koja se ne može liječiti u zdravstvenim ustanovama u FBiH, a u zdravstvenoj ustanovi u inostranstvu postoji mogućnost liječenja i ukoliko se oboljenje ne nalazi na popisu oboljenja navedenih u Pravilniku o uslovima i postupku upućivanja osiguranih osoba na liječenje u inostranstvo³⁷.

U okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja osigurane osobe po medicinskim indikacijama imaju pravo na **ortopedska i druga pomagala**. Izdaci za ortopedska pomagala iskazani su u iznosu 1.979.774 KM i veći su za 29.774 KM u odnosu na planirana sredstva **što nije u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH**³⁸. Uvidom u Izvještaj o izvršenju finansijskog plana sa 30.09.2016. godine konstatovana su evidentna prekoračenja utrošenih sredstva za ortopedska pomagala u odnosu na planirana sredstva za taj period, ali su ista obezbjeđena rebalansom finansijskog plana za 2016. godinu. Prava osiguranika na ortopedska i druga pomagala utvrđena su Odlukom o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koja se mogu propisivati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja koju je donijela 15.12.2014. godine Vlada HNŽ/K.

Procedurama Zavoda kao i Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala su regulisana ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala na način da osigurana osoba stiče pravo na pomagalo na osnovu propisanog obrazca (nalaz, ocjena i potvrda o ortopedskom i drugom pomagalu) kojeg sačinjavaju ovlašteni doktori specijalisti i izabrani doktori primarne zdravstvene zaštite, koji se dalje prosljeđuju na ovjeru i potpisivanje od strane nadležne osobe u Zavodu, nakon čega osigurana osoba odlazi kod ugovorenog dobavljača na preuzimanje ortopedskog i drugog pomagala.

Zavod učestvuje u troškovima nabavke pomagala do iznosa utvrđenih u Odluci o visini učestovanja Zavoda u troškovima nabavke ortopedskih i drugih pomagala koja se mogu propisati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja koju je usvojilo Upravno vijeće Zavoda dana 03.02.2015. godine i izmjenama iste u julu 2015. godine i maju 2016. godine. Usluge izdavanja pomagala vrše registrovane pravne osobe, koje Zavodu dostavljaju fakture na plaćanje uz obavezno priloženu potvrdu Zavoda i potvrdu o izdavanju pomagala od strane pravne osobe.

³⁷, „Sl. novine FBiH“, br. 93/13

³⁸, „Sl. novine FBiH“, br. 102/13; 9/14; 13/14, 8/15; 91/15; 102/15 i 104/16

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatujemo da je Zavod izvršio izbor ortopedskih kuća za 2016. godinu na osnovu provedene procedure javne nabavke i zaključio ugovor za isporuku specifičnih ortopedskih pomagala koji se ugrađuju: implatanti, pacemakeri, ACD defibrilatori, cirkularni, linearni šivači crijeva i revizione proteze za kuk. Za ostala ortopedska pomagala zaključena su 24 ugovora sa različitim dobavljačima putem Javnog poziva za dostavljanje prijava za zaključivanje ugovora za izradu i isporuku ortopedskih i drugih pomagala osiguranim osobama za 2016. godinu.

6.1.2.4 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Izdaci za tekuće transfere i druge tekuće rashode iskazani su u iznosu od 5.788.331 KM, što u odnosu na planirana sredstva (5.991.000 KM) predstavlja ostvarenje od 96,6%. Strukturu navedenih izdataka čine: tekući transferi drugim nivoima vlasti 3.518.743 KM, tekući transferi pojedincima 1.745.646 KM, tekući transferi neprofitnim organizacijama 4.000 KM i drugi tekući rashodi 519.942 KM.

Tekući transferi drugim nivoima vlasti obuhvaćaju: transfer sredstava od prihoda participacije u iznosu 2.400.683 KM, jednokratni transfer bolničkim zdravstvenim ustanovama na području HNŽ/K 1.000.000 KM i transfer po osnovu prihoda od inostranog osiguranja 118.060 KM.

Ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa koje Zavod zaključuje sa zdravstvenim ustanovama definisano je da su sredstva od naplaćene premije osiguranja prihod Zavoda, a da će se doznačiti zdravstvenim ustanovama u visini i na način utvrđen posebnom odlukom Upravnog vijeća za 2016. godinu. Upravno vijeće Zavoda dana 23.03.2016. godine donijelo je Odluku o doznačavanju sredstava osobnog učestvovanja osiguranih osoba u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite zdravstvenim ustanovama, kojom se određuje da se sredstva u visini 70% iznosa prikupljenih sredstava doznačavaju zdravstvenim ustanovama koje su u ugovornom odnosu sa Zavodom i pružaju usluge primarne, specijalističko – konzultativne i bolničke zdravstvene zaštite. Na osnovu naprijed navedene Odluke, kao i utvrđenih kriterija, direktor Zavoda donosi Odluku o isplati sredstava za svaku zdravstvenu ustanovu kojoj se doznačavaju sredstva. Navedenim aktima regulisana je namjena doznačenih sredstava (pokriće materijalnih troškova i ista se ne mogu koristiti za pokriće obaveza proisteklih na osnovu Zakona o radu, Općeg kolektivnog ugovora i ostalih akata koji regulišu pitanja iz radnog odnosa) i obaveza zdravstvenih ustanova da u roku 30 dana od primitka sredstava dostave izvještaje o utrošenim sredstvima s dokazima o izvršenom plaćanju. Najveći dio transfera u iznosu od 2.374.652 KM (sredstva prikupljena do 28.02.2016. godine) doznačen je zdravstvenim ustanovama 24. i 25.03.2016. godine bolnicama i domovima zdravlja sa kojima su zaključeni ugovori o pružanju zdravstvene zaštite. Do okončanja revizije, samo je jedna ugovorna zdravstvena ustanova dostavila Izvještaj o utrošenim sredstvima, odnosno dokaz o plaćanju (Dom zdravlja Stari Grad Mostar).

Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da Zavod nije osigurao nadzor nad namjenskim utroškom sredstava participacije doznačenih zdravstvenim ustanovama, niti je Zavod poduzimao bilo kakve aktivnosti po navedenom.

Preporuka:

- **Osigurati nadzor nad namjenskim utroškom sredstava doznačenih zdravstvenim ustanovama po osnovu Odluke o doznačavanju sredstava ličnog učešća osiguranih osoba u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacija).**

Transfer bolničkim zdravstvenim ustanovama na području HNŽ/K u iznosu od 1.000.000 KM odobrilo je Upravno vijeće Zavoda 20.12.2016. godine Odlukom o jednokratnom transferu materijalnih sredstava. Sredstva za ovaj transfer osigurana su rebalansom finansijskog plana za 2016. godinu, a namjena istih jeste poboljšanje kvalitete usluga zdravstvene zaštite. Na osnovu naprijed navedene Odluke, kao i utvrđenih kriterija, direktor Zavoda donosi Odluku o jednokratnom transferu materijalnih sredstava za svaku bolničku zdravstvenu ustanovu kojoj se doznačavaju sredstva (Sveučilišna klinička bolnica Mostar 699.600 KM; Županijska bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar 241.100 KM; Opća bolnica Konjic 59.300 KM). Navedenim aktima regulisana je obaveza bolničkih zdravstvenih ustanova o dostavi izvještaja o utrošenim sredstvima, ali bez preciziranog roka dostave izvještaja. Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar i Županijskoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ Mostar sredstva su doznačena 30.12.2016. godine, a Općoj bolnici Konjic 04.01.2017. godine.

Do okončanja revizije, bolničke zdravstvene ustanove nisu dostavile izvještaje o utrošenim navedenim sredstvima, niti je Zavod poduzeo bilo kakve aktivnosti po navedenom.

Preporuka:

- ***Odlukom o jednokratnom transferu materijalnih sredstava bolničkim zdravstvenim ustanovama za poboljšanje kvalitete usluga zdravstvene zaštite precizirati rok dostavljanja izvještaja o utrošenim sredstvima, te osigurati nadzor nad namjenskim utroškom sredstava predmetnog transfera.***

Transfer po osnovu prihoda od inostranog osiguranja iskazan je u iznosu od 118.060 KM. Predmetni transfer za 2016. godinu planiran je u iznosu od 205.000 KM, a rebalansom finansijskog plana isti je smanjen na 160.000 KM. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da je riječ o evidentiranju rashoda, odnosno obaveza prema zdravstvenim ustanovama na području HNŽ/K a po osnovu stvarnih troškova liječenja inostranih osiguranika. U skladu s Međunarodnim ugovorima, pod stvarnim troškovima podrazumijevaju se samo troškovi pruženih usluga hitne zdravstvene zaštite ino osiguranicima s ciljem otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje do povratka u državu prebivališta, na koju inostrani osiguranici koji privremeno borave u BiH, imaju pravo na osnovu istih.

Evidencije i obračuni vezani za inostrano osiguranje vode se u okviru Službe za inostrano osiguranje i liječenje izvan HNŽ/K, Sektor općih i pravnih poslova. Obračun stvarnih troškova priprema se na kvartalnom nivou za sve zemlje, osim za Sloveniju za koju se obračun izrađuje polugodišnje, u skladu sa Međunarodnim ugovorima. Nakon što područni uredi Zavoda zaprime račune o nastalim stvarnim troškovima od ugovornih zdravstvenih ustanova, stručni saradnik za inostrano osiguranje i liječenje van HNŽ/K objedinjuje sve i sačinjava rekapitulaciju ukupnih stvarnih troškova od svih područnih ureda, te se ista dostavlja Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH (FZZOIR) do kraja mjeseca za prethodni kvartal. **Napominjemo da se prethodno navedeni poslovni događaji ne evidentiraju nigdje u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda.** FZZOIR kao „tijelo za vezu“ dalje podnosi obračune inostranim nositeljima osiguranja, te od istih potražuje sredstva za pruženu medicinsku zaštitu inostranim osiguranicima. Nakon što se FZZOIR naplati od inostranih nositelja osiguranja, doznačava sredstva Zavodu, koji tek tada priznaje prihod po osnovu stvarnih troškova. Stručni saradnik za inostrano osiguranje i liječenje izvan HNŽ/K vrši kontrolu uplaćenih sredstava u skladu sa dostavljenom specifikacijom, te izrađuje analitički pregled po računima za Sektor ekonomskih poslova. **Na osnovu dostavljenog pregleda, vrši se raspodjela pripadajućih sredstava zdravstvenim ustanovama koje su izvršile usluge, u visini 80% naplaćenog iznosa od FZZOIR** ³⁹. Tek tada se u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda terete rashodi i priznaju obaveze prema zdravstvenim ustanovama. Smatramo da prethodno navedeni način evidentiranja rashoda i obaveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nije ispravan, te da priznavanje rashoda i izdataka treba evidentirati u bilansnoj evidenciji u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa članom 16. Uredbe o računovodstvu, a što je sugerirano i od strane interne revizije u izvještaju datiranom 06.04.2017. godine.

Prema izvještaju dobivenom od Službe za inostrano osiguranje i liječenje izvan HNŽ/K, zaključno sa danom 31.12.2016. godine, prema svojim pomoćnim evidencijama Zavod potražuje od FZZOIR na ime stvarnih troškova iznos od 2.239.373 KM (zbirno za sve države). Ukoliko bi se cijelokupan iznos obračunatih stvarnih troškova priznao od strane inostranih nositelja osiguranja, Zavod ima obavezu prema ugovornim zdravstvenim ustanovama 80% navedenog iznosa, odnosno 1.791.498 KM. Nadalje, FZZOIR je prethodnih godina uredno dostavljao konfirmacije o stanju potraživanja i obaveza nastalih iz Međunarodnih ugovora Zavodu, međutim nismo dobili dokumentaciju koja bi potvrdila da se Zavod po istima očitovao, odnosno poduzeo aktivnosti s ciljem usklađivanja međusobnih evidencijskih. **Zavod je odgovorio na zaprimljenu**

³⁹ Ugovornim zdravstvenim ustanovama vrši se doznaka dijela (80%) priznatih i obračunatih stvarnih troškova nastalih na osnovu pružanja zdravstvenih usluga inostranim osiguranicima u skladu sa Međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, a u skladu sa *Odlukom Upravnog vijeća Zavoda* 19.03.2009. godine. Visina sredstava koja se doznačava zdravstvenim ustanovama na isti način je regulisana i u Ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite, koje Zavod zaključuje sa ugovornim zdravstvenim ustanovama.

konfirmaciju od FZZOIr za poslovnu 2016. godinu, na način da je putem dopisa dostavio stanja potraživanja i obaveza koja prema svojim evidencijama ima zaključno sa danom 31.12.2016. godine. Prema konfirmaciji FZZOIr, obaveza FZZOIr prema Zavodu na dan 31.12.2016. godine na ime stvarnih troškova iznosi 1.858.531 KM (zbirno za sve države), odnosno Zavod prema svojim evidencijama potražuje od FZZOIr više sredstava za iznos od 380.842 KM. Do okončanja revizije nisu poduzete nikakve dodatne aktivnosti od strane Zavoda na usklađivanju međusobnih evidencija. Obzirom da se knjigovodstveno ne evidentiraju obaveze prema zdravstvenim ustanovama po osnovu stvarnih troškova kao ni potraživanja od FZZOIr, nismo bili u mogućnosti procijeniti efekte na finansijske izvještaje.

Smatramo potrebnim istaknuti, da smo uvidom u izvornu dokumentaciju na osnovu koje su terećeni rashodi po ovom osnovu u 2016. godini spoznali da se radi o naplaćenim potraživanjima iz ranijih godina, od kojih su neka čak iz 2013. godine. Inostrani nositelji osiguranja kao razlog osporavanja plaćanja često navode da pružena usluga nije bila hitne prirode, te proces naplate traje i do nekoliko godina. Osim toga, proces kontrole pristiglih uplata sa svojim evidencijama u Zavodu, odnosno uvezivanje uplata i neplaćenih računa, traje predugo. Ilustracije radi, FZZOIr je 17.12.2015. godine uplatio Zavodu iznos od 64.502 KM na ime stvarnih troškova od Hrvatske za III kvartal 2012. godine, a Sektor općih i pravnih poslova je dostavio nalog za isplatu Sektoru ekonomskih poslova tek 02.03.2016. godine. **Sve prethodno navedeno ukazuje na potrebu uvođenja detaljne, ažурне i sveobuhvatne evidencije po pojedinim zemljama, te intenziviranja aktivnosti oko usklađivanja stanja sa FZZOIr.**

Ostvarenje transfera u iznosu od 118.060 KM, odnosno samo 73%, razumljivo je obzirom na stalne reklamacije na obračune, kašnjenja s usklađivanjem i činjenicu da se postojeća potraživanja od FZZOIr, odnosno inostranih nositelja osiguranja, naplaćuju sa zakašnjnjem od nekoliko godina, zbog čega je teško planirati ovu vrstu izdataka.

Preporuke:

- ***Uvesti detaljnu i sveobuhvatnu evidenciju potraživanja i obaveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, te pravovremeno i kontinuirano provoditi usklađivanje vlastite evidencije sa FZZOIr.***
- ***Rashode i izdatke proizašle iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju evidentirati u bilansnoj evidenciji u skladu sa članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.***

Tekući transferi pojedincima obuhvaćaju: refundiranje naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 42 dana na teret Zavoda 1.094.450 KM, refundiranje putnih troškova i dnevničica zbog ostvarivanja zdravstvene zaštite 46.587 KM i ostali transferi pojedincima 604.609 KM (pomoći za ortopedска pomagala, pomoći za lijekove i liječenje, prijevoz sanitetskim vozilima).

Drugi tekući rashodi obuhvaćaju: izdatke po osnovu pravomoćnih drugostepenih presuda za plaćanje naknade za porodiljsko odsustvo 468.772 KM, izdatke po osnovu naknada za povrat više ili pogrešno uplaćenih sredstava 46.444 KM i druge rashode 4.726 KM.

Izdaci po osnovu drugostepenih presuda za plaćanje naknade za porodiljsko odsustvo po osnovu glavnice iskazani su u iznosu od 468.772 KM što predstavlja izvršenje od 100,8% u odnosu na planirana sredstva. Isti su planirani u iznosu od 140.000 KM, a rebalansom finansijskog plana povećani su na 465.000 KM.

Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom⁴⁰, članom 89., utvrđeno je kao jedno od osnovnih prava i pravo na naknadu umjesto plaće ženi – majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta, a članom 90. regulisano je da se **propisima kantona** bliže uređuju uslovi, način, postupak, organi i finansiranje prava utvrđenih u članu 89. istog Zakona. S druge pak strane, članom 125.stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju⁴¹ utvrđeno je da će se do donošenja propisa u oblasti dječje zaštite pravo na naknadu plaće po osnovu porodiljskog odsustva ostvarivati u oblasti zdravstvenog osiguranja, te da se sredstva u skladu sa članom 125. stav 4. **trebaju**

⁴⁰, „Sl. novine FBiH“, broj 36/99, 54/04

⁴¹, „Sl. novine FBiH“, broj 30/97, 07/02 i 70/08

osigurati u budžetu kantona i isplaćivati u visini i na način kako to odredi zakonodavno tijelo kantona. U HNŽ/K do danas nisu doneseni provedbeni propisi o visini i načinu isplate sredstava. Naime, u prethodnom razdoblju Zavod je počeo zaprimati tužbe radi isplate/refundiranja, koje su podnesene od pravnih osoba s područja HNŽ/K koje su svojim zaposlenicama za vrijeme porodiljskog odsustva isplaćivali naknadu za rad iz vlastitih sredstava. Iako je Zavod u svim sudske predmetima podnesenim po naprijed navedenom osnovu odbijao tužbene zahtjeve, odnosno isticao da se pravo na naknadu na ime porodiljskog dopusta ne može finansirati iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, sudska praksa pokazala je da se sporovi rješavaju u korist podnositelja tužbi, odnosno na teret Zavoda. Nakon izvršenog plaćanja po drugostepenoj pravomoćnoj presudi, Zavod podnosi Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ/K Zahtjev za refundiranje isplaćenih naknada na ime porodiljske naknade u skladu s članom 218. Zakona o obaveznim odnosima (Ministarstvo odgovara na način da obzirom da zakonodavno tijelo HNŽ/K još nije donijelo propise iz oblasti dječje zaštite, to nije bilo osnova za planiranje sredstava u proračunu za ostvarivanje prava iz ove oblasti, zbog čega nisu u mogućnosti udovoljiti zahtjevu za refundaciju). Ukupne obaveze Zavoda po pravosnažnim drugostepenim presudama u vezi navedenoga u 2016. godini, uključujući zakonsku zateznu kamatu i troškove sporova, iznosile su 677.392 KM (468.772 KM glavnica, 174.263 KM zatezna kamata na glavnici, 33.039 KM troškovi spora, 1.318 KM zatezna kamata na troškove spora), od čega je u 2016. godini isplaćeno 582.715 KM (565.941 KM plaćeno po pristiglim presudama zajedno sa zakonskim zateznim kamatama i 16.774 KM plaćeno troškova sporova sa zakonskim zateznim kamatama). Također, ističemo da je Zavod još 2013. godine uputio Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ/K Inicijativu kojom traže hitno normativno uređenje ovog pitanja, kako bi kanton svim porodiljama u HNŽ/K omogućio jednak tretman i pravo na porodiljsku naknadu, uz istovremeno zaustavljanje nanošenja štete Zavodu. Zavod je za sve pravomoćne drugostepene presude koje prelaze 30.000 KM podnio reviziju Vrhovnom суду FBiH protiv pravomoćne presude, zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Do okončanja revizije Vrhovni суд FBiH nije donio presudu. Smatramo važnim istaknuti i to da je članom 93. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom propisano da se naknada umjesto plaće ženi – majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta utvrđuje u postotku od ostvarene plaće u periodu od šest mjeseci prije porođaja, valorizirane po osnovu rasta plaća na području kantona u tom razdoblju, čija se visina utvrđuje propisom kantona. Kako kanton nije donio navedene propise, to se odluke suda donose prema tužbenim zahtjevima, a što znači prema isplaćenima plaćama zaposlenicama od strane pravnih osoba koje su i podnijele tužbe. Navedeno ukazuje na činjenicu da Zavod ne samo što plaća naknade za porodiljski dopust, već plaća i veće iznose budući da nema limita.

Ukazujemo na činjenicu da je Zakonom o zdravstvenom osiguranju FBiH propisana namjena korištenja sredstava od obaveznog zdravstvenog osiguranja, te se radi o tačno utvrđenim namjenskim sredstvima. U istom nije predviđena isplata ove vrste, zbog čega smatramo da nije ispravno da se refundiranje sredstava isplaćenih na ime porodiljskog odsustva vrši iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno ovo je obaveza kantona, budući da se porodiljski dopust ne smatra bolešću.

Na dan 31.12.2016. godine ukupne obaveze po pristiglim zahtjevima iznose 2.269.337 KM (bez kamata i troškova sporova). Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da Zavod ne evidentira pristigne zahtjeve, odnosno pokrenute tužbe nigdje u knjigovodstvenoj evidenciji, nego samo po primitku pravosnažnih drugostepenih presuda tereti druge tekuće rashode i priznaje obaveze. Također, podneseni Zahtjevi za refundaciju isplaćenih sredstava ne evidentiraju se nigdje u knjigovodstvenoj evidenciji. **Obzirom da pokrenute tužbe u trenutku nastanka nemaju direktni utjecaj na pozicije u bilansi stanja i bilansi uspjeha, ali su značajne sa stanovišta budućih potencijalnih obaveza, iste je trebalo evidentirati u okviru vanbilansne evidencije, u skladu sa članom 55. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH⁴².**

Preporuke:

- Pokrenute tužbe koje predstavljaju potencijalne obaveze evidentirati u okviru vanbilansne evidencije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta FBiH.**

⁴² „Sl. novine FBiH“, broj 60/14

- *Nastaviti aktivnosti u saradnji sa nadležnim institucijama HNŽ/K s ciljem hitnog normativnog uređenja uslova, načina i izvora finansiranja naknada plaće po osnovu porodiljskog odsustva u skladu članom 125. Zakona o zdravstvenom osiguranju.*

6.1.2.5 Kapitalni transferi

Izdaci za kapitalne transfere iskazani su u iznosu od 2.360.761 KM, što u odnosu na planirana sredstva (2.361.000 KM) predstavlja ostvarenje od 99,9%.

Najveći dio kapitalnih transfera u iznosu od 2.350.761 KM odnosi se na otplatu glavnice preuzetih obaveza od HNŽ/K i to:

Redni broj	Kreditor	Glavnica otplaćena u 2016.	Kamata otplaćena u 2016.
1.	Saudijski fond za razvoj	940.813	430.489
2.	Export-Import Banka Republike Koreje	1.409.948	323.086
	Ukupno	2.350.761	753.575

a) Saudijski fond za razvoj

Dana 25.02.2011. godine Upravno vijeće Zavoda donijelo je Odluku o preuzimanju obaveza po zaključenom Ugovoru o kreditu kod Saudijskog fonda za razvoj za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNŽ/K. Na osnovu prezentirane dokumentacije tokom obavljanja revizije, utvrdili smo da su ovoj Odluci prethodili sljedeći akti:

- **Odluka Skupštine HNŽ/K od 20.04.2010. godine** o prihvaćanju kredita Saudijskog fonda za razvoj za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNŽ/K.
- **Ugovor o kreditu od 03.09.2010. godine između Razvojne Banke FBiH i HNŽ/K** koji reguliše povlačenje, korištenje i otplatu kredita odobrenog Dužniku iz sredstava kredita Saudijskog fonda za razvoj, za finansiranje dijela Projekta dovršetka i opremanja četiri bolnice, a koji se odnosi na projekt tri medicinske ustanove s područja HNŽ/K: Sveučilišna klinička bolnica Mostar, Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar i Opća bolnica Konjic.
- **Zaključak Vlade HNŽ/K od 17.01.2011. godine** kojim navode da će Upravno vijeće Zavoda donijeti odluku o preuzimanju obaveza po zaključenim ugovorima o kreditima kod Saudijskog fonda za razvoj, kredita Export-Import banke Republike Koreje i kredita Razvojne Banke FBiH. Za realizaciju Zaključka zadužuje se Upravno vijeće Zavoda (rok: 7 dana).
- **Odluka Vlade HNŽ/K od 17.02.2011. godine** kojom se nalaže Upravnom vijeću Zavoda da u najkraćem mogućem roku doneše odluku o preuzimanju obaveza po zaključenom Ugovoru o kreditu kod Saudijskog fonda za razvoj za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNŽ/K. Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Upravno vijeće Zavoda i Vlada HNŽ/K (rok: 7 dana). Ovom Odlukom stavljen je van snage Zaključak Vlade HNŽ/K od 17.01.2011. godine.

Na osnovu Odluke Upravnog vijeća Zavoda o preuzimanju obaveza, dana 14.03.2011. godine direktor Zavoda i predsjednik Vlade HNŽ/K zaključili su Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Saudijskog fonda za razvoj za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNŽ/K kojim se Zavod obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Saudijskog fonda za razvoj. Odobreni kredit HNŽ/K-u koji će Zavod otplaćivati iznosi 39.562.500 SAR, što je po tada važećem fiksnom tečaju (1 USD = 3,75 SAR) ekvivalentno iznosu 10.550.000 USD (Sveučilišna klinička bolnica Mostar 24.843.750 SAR, Županijska bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar 13.218.750 SAR, Opća bolnica Konjic 1.500.000 SAR). Kreditna sredstva HNŽ/K-u su odobrena pod sljedećim uslovima:

- rok otplate: 25 godina, uključujući grace razdoblje 5 godina,
- otplata kredita: polugodišnje u jednakim glavnicama-anuitetima,

- kamatna stopa: 2% godišnje i uvećava se za 0,5% godišnje na ime pokrića administrativnih troškova Razvojne banke FBiH,
- u grace razdoblju plaćaju se samo kamate.

Članom 5. istog Ugovora Zavod se obavezao da će u godišnjim finansijskim planovima osigurati sredstva za otplatu kredita u skladu sa rokovima i uslovima definisanim u ugovoru. Plaćanje glavnice i kamata vršit će se u domaćoj valuti, preračunato po srednjem kursu CBBiH za USD na dan plaćanja obaveze, u budžet HNŽ/K. Članom 7. Zavod se obavezao da će po potpisivanju Ugovora, Ministarstvu finansija HNŽ/K na ime osiguranja urednog vraćanja kredita, dostaviti 50 bjanko potpisanih i ovjenjenih mjenica uz ovlaštenje za popunu mjenica.

Uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju, konstatovali smo da Zavod nije evidentirao obaveze po navedenom kreditu, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH⁴³ i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH⁴⁴, niti je evidentirao date mjenice. Otplata preuzetih obaveza vrši se na osnovu otplatnog plana i zahtjeva/obavijesti Ministarstva finansija HNŽ/K za doznakom sredstava, a u trenutku plaćanja anuiteta priznaju se kapitalni transferi (za iznos glavnice) i rashodi od kamata (za iznos kamate), a odobrava transakcijski račun. Evidencija ukupnih i do sada plaćenih obaveza po glavnici i kamata vodi se u pomoćnoj elektronskoj tabeli u okviru Sektora ekonomskih poslova.

Na osnovu prezentiranih evidencija i informacija dobivenih od Sektora ekonomskih poslova, utvrdili smo da je do 31.12.2016. godine otplaćeno ukupno 4.069.101 KM (glavnica 2.250.773 KM, kamata 1.818.328 KM), odnosno ostatak glavnice na dan 31.12.2016. godine iznosi 9.231.458 USD, što po srednjem kursu CBBiH za USD na dan 31.12.2016. godine iznosi 17.128.509 KM. Također, konstatovano je da obaveze po kamata na dan 31.12.2016. godine iznose 2.078.722 USD, što po srednjem kursu CBBiH za USD na dan 31.12.2016. godine iznosi 3.856.965 KM.

b) Export-Import Banka Republike Koreje

Dana 25.02.2011. godine Upravno vijeće Zavoda, donijelo je Odluku o preuzimanju obaveza po zaključenom Ugovoru o kreditu kod Export-Import Banke Republike Koreje za projekt modernizacija bolnica – faza II. Nije nam prezentirana dokumentacija, odnosno akti koji su prethodili ovoj Odluci. Međutim prema izjavama odgovornih osoba u Sektoru ekonomskih poslova preuzimanje obaveza odvijalo se na isti način kao i kod preuzimanja obaveza po kreditu od Saudijskog fonda za razvoj.

Na osnovu Odluke Upravnog vijeća Zavoda o preuzimanju obaveza, dana 14.03.2011. godine direktor Zavoda i predsjednik Vlade HNŽ/K zaključili su Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Export-Import Banke Republike Koreje za projekt modernizacija bolnica – faza II kojim se Zavod obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Export-Import Banke Republike Koreje. Zavod će otpaćivati kredit koji je odobren HNŽ/K u korejskim vonima koji ne prelazi ekvivalent od 12.343.609 USD (Sveučilišna klinička bolnica Mostar 5.587.000 USD, Županijska bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar 4.534.000 USD, Opća bolnica Konjic 2.222.609 USD). Kreditna sredstva HNŽ/K su odobrena pod sljedećim uslovima:

- rok otplate: 22 godine, uključujući grace period 5 godina,
- kamatna stopa: 1,5% godišnje,
- naknada banke: jednokratno 0,1% na iznos svake isplate po kreditu,
- dospijeće: polugodišnje u jednakim anuitetima,
- valuta povlačenja i vraćanja kredita: korejski von,
- iz kreditnih sredstava ne mogu se plaćati carine, porezi i druge dadžbine.

Članom 5. istog Ugovora Zavod se obavezao da će u godišnjim finansijskim planovima osigurati sredstva za otplatu kredita u skladu sa rokovima i uslovima definisanim u ugovoru. Plaćanje glavnice i kamata vršit će se u domaćoj valuti, preračunato po srednjem kursu CBBiH za USD na dan plaćanja obaveze, u budžet HNŽ/K. Članom 7. Zavod se obavezao da će po potpisivanju Ugovora, Ministarstvu finansija HNŽ/K

⁴³ „Sl. novine FBiH“, broj 34/14

⁴⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 60/14

na ime osiguranja urednog vraćanja kredita, dostaviti 44 bjanko potpisane i ovjerene mjenica uz ovlast za popunu mjenica.

Uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju, konstatovano je da Zavod nije evidentirao obaveze po navedenom kreditu, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH⁴⁵ i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH⁴⁶, niti je evidentirao date mjenice. Otplata preuzetih obaveza vrši se na osnovu zahtjeva/obavijesti Ministarstva finansija HNŽ/K za doznakom sredstava, a u trenutku plaćanja anuiteta priznaju se kapitalni transferi (za iznos glavnice) i rashodi od kamata (za iznos kamate), a odobrava transakcijski račun. Evidencija ukupnih i do sada plaćenih obaveza po glavnici i kamatama vodi se u pomoćnoj elektronskoj tabeli u okviru Sektora ekonomskih poslova.

Na osnovu prezentiranih evidencijskih i informacija dobivenih od Sektora ekonomskih poslova, utvrdili smo da je do 31.12.2016. godine otplaćeno ukupno 5.389.309 KM (glavnica 3.577.047 KM, kamata 1.812.262 KM), odnosno ostatak glavnice na dan 31.12.2016. godine iznosi 10.899.737 USD, što po srednjem kursu CBBiH za USD na dan 31.12.2016. godine iznosi 20.223.917 KM. Također, konstatirano je da obaveze po kamatama na dan 31.12.2016. godine iznose 1.267.878 USD, što po srednjem kursu CBBiH za USD na dan 31.12.2016. godine iznosi 2.352.485 KM.

Prethodno navedeno nije u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, jer isti nije predviđao osiguranje sredstava za investičko ulaganje i investičko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova u finansijskom planu zavoda zdravstvenog osiguranja županija, već se sredstva za te namjene osiguravaju u budžetima županija sukladno planu i programu mjera zdravstvene zaštite za područje županija koji utvrđuje Vlada na prijedlog resornog ministra. Također, nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, jer je istim propisano da se obaveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju osiguranicima i članovima porodice osiguranika prava na korištenje zdravstvene zaštite i prava na novčane naknade i pomoći u skladu sa ovim Zakonom. Naprijed navedeno ukazuje da planiranje sredstava na ime kapitalnih transfera u zdravstvo u finansijskom planu Zavoda nema uporište u zakonskim propisima, odnosno da je isto isključiva obaveza osnivača. Na osnovu svega prethodno navedenoga, konstatovano je da otpalata ovih kredita ide indirektno na teret zdravstvenih ustanova s područja HNŽ/K i osiguranika, budući da se ista realizuje iz sredstava zdravstvenog osiguranja Zavoda koja su u skladu sa zakonskim propisima namijenjena za korištenje zdravstvene zaštite, naknade plaće, naknade putnih troškova u vezi sa korištenjem zdravstvene zaštite u skladu sa članom 31. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Obzirom da u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda nisu evidentirane preuzete obaveze od HNŽ/K po osnovu vraćanja kredita Saudijskom fondu za razvoj i Export-Import Banci Republike Koreje koje na dan 31.12.2016. godine iznose 23.477.795 USD (glavnica + kamata), što po srednjem tečaju CBBiH za USD na dan 31.12.2016. godine iznosi 43.561.876 KM, iste nisu realno iskazane, zbog čega su ukupne obaveze Zavoda na dan 31.12.2016. godine podcijenjene za navedeni iznos.

U vezi preuzetih obaveza od strane HNŽ/K ističemo da je Zavod krajem 2012. i tokom 2013. godine više puta poduzimao aktivnosti pismenim putem prema osnivaču, Vladi HNŽ/K, da preuzme predmetne obaveze u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, međutim nikada nisu dobili povratnu informaciju.

Prethodno navedeno vrijedi i za kredit Razvojne Banke FBiH koji je Zavod podigao u 2011. godini za potrebe finansiranja stalnih sredstava, odnosno modernizaciju Sveučilišne kliničke bolnice Mostar i Županijske bolnice „Dr. Safet Mujić“ Mostar u iznosu od 6.000.000 KM. Zavod je u cijelosti otplatio kredit u 2016. godini. Na ime povrata kredita u 2016. godini Zavod je platilo 1.252.882 KM.

Ostatak kapitalnih transfera za zdravstvo u iznosu od 10.000 KM odnosi se na transfer Općoj bolnici Konjic, kojega je odobrilo Upravno vijeće Zavoda 01.12.2016. godine Odlukom o transferu materijalnih sredstava Općoj bolnici Konjic. Sredstva za ovaj transfer osigurana su finansijskim planom za 2016. godinu, a namjena istih jeste sufinansiranje nabavke računarske opreme kao stimulacija za integraciju sa IZIS-om.

⁴⁵ „Sl. novine FBiH“, broj 34/14

⁴⁶ „Sl. novine FBiH“, broj 60/14

Navedenom Odlukom regulisana je obaveza Opće bolnice Konjic da dostavi izvještaj o utrošenim sredstvima, ali bez preciziranog roka. Sredstva su doznačena 20.03.2017. godine.

Preporuke:

- *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom, u saradnji sa osnivačem, poduzmu aktivnosti koje će osigurati da se kapitalna ulaganja u zdravstvo koja obuhvataju investiciono ulaganje i investiciono i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, finansiraju iz budžeta HNŽ/K u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje.*
- *Preuzelete obaveze evidentirati u knjigovodstvenoj evidenciji u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, u cilju realnog iskazivanja ukupnih obaveza.*
- *Date mjenice po kreditima evidentirati u okviru vanbilansne evidencije u skladu s članom 55. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2016. godinu iskazano je ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2016. god	Ostvareno u 2016. godini	Ostvareno u 2015. godini	Index (4/3)	KM Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici (od 2 do 4)	120.679.500	124.033.589	116.311.678	102,8	106,6
1	Prihodi od poreza	115.552.500	117.776.583	110.692.842	101,9	106,3
2.	Doprinosi za socijalnu zaštitu	115.552.500	117.776.583	110.692.842	101,9	106,3
3.	Neporezni prihodi	5.107.000	6.242.794	5.605.509	122,2	111,3
4.	Transferi	20.000	14.212	13.327	71,1	106,6
B	Rashodi i izdaci (od 5 do 8)	119.015.000	118.561.744	115.545.635	99,6	102,6
5	Tekući rashodi	115.766.000	116.200.983	111.728.185	100,3	104,0
6	Kapitalni izdaci	2.361.000	2.360.761	3.817.450	99,99	61,8
7.	Tekuća rezerva	100.000	-	-	-	-
8.	Ostale isplate	788.000	784.230	904.600	99,5	86,6
C	Financiranje (I-II)	-1.223.000	-1.222.227	-1.333.332	99,9	91,6
I	Primljeni krediti	-	-	-	-	-
II	Otplate primljenih kredita	1.223.000	1.222.227	1.333.332	99,9	91,6
D-1	Višak rashoda nad prihodima (B-A) deficit	-	-	-		
D-2	Višak prihoda nad rashodima (A-B) suficit	-	5.471.846	766.043		
E 1	Primici od prodaje stalnih sredstava i primljene otpлатu od pojedinaca	500	2.391	526		
E-2	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	442.000	453.541	1.085.770		
F-1	Višak rashoda i izdataka nad prihodima, primicima i finansiranju (B-A-E1+E2+C) deficit			-1.652.533		
F-2	Višak prihoda, primitaka i finansiranja nad rashodima i izdatcima (A-B+E1-E2-C) suficit		3.798.469			

Kao što se vidi iz tabele, a prema obrascu GIB –a za 2016. godinu ostvaren je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 5.471.846 KM, sa primicima prodaje stalnih sredstava i otpata pojedinaca 2.391 KM, a nakon izmirenja dospjelih obaveza po kreditima u iznosu 1.222.227 KM i izdacima za nabavku stalnih sredstava 453.541 KM, suficit je **3.798.469 KM**. Odlukom o usvajanju Završnog računa Zavoda za 2016. godinu od strane Privremenog Upravnog vijeća 28.02.2017. godine usvojen je višak prihoda nad rashodima u iznosu

3.798.469 KM. Navedeni višak prihoda nad rashodima u iznosu 1.931.000 KM biti će raspoređen u finansijskom planu Zavoda za 2017. godinu za pokriće tekućih rashoda, a iznos 1.867.468 KM biti će rebalansom finansijskog plana Zavoda za 2017. godinu raspoređen na rashode u skladu sa Zaključkom Vlade HNŽ/K (28.12.2016. godine) i Skupštine HNŽ/K (30.12.2016. godine). Navedeni Zaključci zadužuju Upravno vijeće Zavoda da prema stvarnim potrebama donešu rebalans finansijskog plana Zavoda za 2017. godinu kako bi se osigurao dovoljan iznos sredstava za funkcionisanje JU Opće bolnice Konjic, JU Kantonalne bolnice „Dr. Safet Mujić“ Mostar, Doma zdravlja Jablanica, Doma zdravlja Konjic i ostalih zdravstvenih ustanova na području HNŽ/K.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Stanje transakcijskih računa na kraju fiskalne godine, iznosi je 17.197.993 KM.

Kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 1.333.304 KM i u odnosu na prethodnu godinu su manja za 170.786 KM, a sastoje se od potraživanja po osnovu unaprijed plaćene robe i usluge – avans 94.460 KM, sumnjivih i spornih potraživanja – 1.235.956 KM i ostalih potraživanja 2.888 KM.

U strukturi potraživanja najviše su zastupljena sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu 1.235.956 KM (potraživanja Hercegovačke banke d.d. 822.903 KM i potraživanja Gospodarske banke 413.053 KM).

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge – avans iskazana u iznosu 94.460 KM (Sveučilišna klinička bolnica Mostar 80.000 KM (ugovor o avansu), KBC „Šalata“ Zagreb 7.181 KM, KB „Sestre Milosrdnice“ Zagreb 6.228 KM, „Tuvadria“ Sarajevo 549 KM i „Revicon“ Sarajevo 500 KM). **Uvidom u dokumentaciju navedena potraživanja nisu usaglašena sa komitentima, obzirom da nisu poslane konfirmacije, niti je izvršen popis potraživanja za 2016. godinu.**

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju konstatovali smo da Zavod u bilansi nije evidentirao potraživanja po osnovu paušalnih i stvarnih troškova za svaku zemlju na osnovu međunarodnih Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i drugih država. Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja dostavlja svim kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja međusobni obračun stvarnih i paušalnih troškova. Zavod do okončanja revizije nije usaglasio stanja sa Federalnim zavodom za zdravstveno osiguranje i reosiguranje po osnovu stvarnih i paušalnih naknada, iako je od istog dobio Izvode za usaglašavanje stanja za svaku zemlju ugovorniku na dan 31.12.2016. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju zaključno s danom 31.12.2016. godine Zavod potražuje od FZZOIr na ime stvarnih troškova iznos od 2.239.373 KM (zbirno za sve države) kao i po osnovu paušalnih troškova (Republika Hrvatska) 4.716.625 KM, a prema evidencijama Federalnog zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje potraživanja za stvarne troškove su u iznosu 1.858.531 KM i za paušalne naknade 3.423.750 KM.

Preporuke:

- **Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje kratkoročnih potraživanja u cilju realnog i objektivnog iskazivanja potraživanja u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**
- **Usaglasiti stanja sa Federalnim zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u pogledu potraživanja po osnovu stvarnih i paušalnih troškova sa inostranim nosiocima.**

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Zavoda na dan 31.12.2016. godine iskazana su stalna sredstva nabavne vrijednosti 8.961.322 KM, otpisane vrijednost 3.868.952 KM i sadašnje vrijednosti od 5.092.371 KM. Uvidom u Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine i ostalu dokumentaciju vezanu za stalna sredstva utvrđeno je da se u poslovnim knjigama Zavoda u okviru građevina nalazi evidentirano osam poslovnih zgrada (zgrada Direkcije Dubrovačka Mostar; zgrada Područnog ureda Mostar – Fećeva, Neum, Čapljina, Stolac, Čitluk, Konjic, Jablanica) sadašnje vrijednosti 3.928.117 KM (nabavna vrijednost 4.795.675 KM i ispravka vrijednosti

867.558 KM). Od navedenih poslovnih zgrada samo za dvije poslovne zgrade (zgrada direkcije – Dubrovačka Mostar i poslovna zgrada u Konjicu) Zavod ima uknjiženo pravo korištenja 1/1 kroz zemljišnoknjižne izvadke. Prema izjavama odgovorne osobe poslovna zgrada u Mostaru (ul. Braće Fejić) treba se legalizirati, jer je ista vlasništvo bivšeg SIZ-a, a pravni sljedbenik je Zavod. Za neke od ostalih poslovnih zgrada evidentiranih u poslovnim knjigama, u kojima su smješteni Područni uredi Zavoda a koji se nalaze u zgradama Domova zdravlja, Zavod je zaključio ugovore o regulisanju međusobnih odnosa sa Domovima zdravlja u kojima su regulisana plaćanja zajedničkih troškova za komunalne usluge, investicijska održavanja zgrada, amortizacija zgrada, usluge održavanja i čišćenja zajedničkih prostorija i usluge čišćenja poslovnih prostorija Zavoda. Navedenim ugovorima je definisano da su ugovorne strane saglasne da je Zavod vlasnik dijela poslovnih zgrada u Domovima zdravlja u kojima su smješteni Područni uredi Zavoda. Obzirom da je evidentiranje navedenih nekretnina u Glavnoj knjizi izvršeno u prethodnom periodu, Zavod ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu ispravu na osnovu koje je izvršeno evidentiranje navedenih stalnih sredstava. Prema izjavama odgovorne osobe Zavod nije poduzimao aktivnosti na prikupljanju dokumentacije na osnovu koje će se utvrditi vlasništvo na nekretninama koje su evidentirane u poslovnim knjigama istog. Imajući u vidu da Zavod ne posjeduje adekvatnu dokumentaciju o vlasništvu i posjedu navedenih građevina, a koje su evidentirane kao stalna sredstva Zavoda, smatramo da stalna sredstva u finansijskim izveštajima i Glavnoj knjizi nisu iskazana na osnovu vjerodostojne dokumentacije.

Također, uvidom u Izvještaj centralne popisne komisije, Izvještaj o popisu stalnih sredstva i sitnog inventara, konstatovano je da nije ukazano na nedostatak dokumentacije (zemljišnoknjižni izvadak i izvod iz posjedovnog lista) kojim bi se potvrdilo da Zavod ima pravo vlasništva i posjeda na građevinama. Imajući u vidu navedeno, smatramo da Zavod nije poduzeo sve aktivnosti koje je potrebno obaviti pri redovnom godišnjem popisu u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Preporuka:

- **Poduzeti aktivnosti na obezbjeđenju dokumentacije o vlasništvu i posjedu građevina na osnovu kojih je izvršeno evidentiranje stalnih sredstava u Glavnoj knjizi.**

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu 12.048.459 KM. Struktura iskazanih kratkoročnih obaveza i razgraničenja je sljedeća: kratkoročne tekuće obaveze 11.408.974 KM, obaveze prema zaposlenicima 404.465 KM i kratkoročna razgraničenja 235.020 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze najvećim dijelom se odnose na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 11.123.748 KM (obaveze prema zdravstvenim ustanovama 9.298.457 KM, obaveze prema apotekama 1.200.775 KM, obaveze prema materijalnim dobavljačima 512.613 KM i obaveze prema dobavljačima ortopedskih pomagala 111.903 KM), zatim na obaveze za tekuće transfere pojedincima 154.808 KM (obaveze za tekuće transfere pojedincima – bolovanje iznad 42 dana 103.184 KM; obaveze za tekuće transfere pojedincima – putni troškovi 1.025 KM; ostali tekući transferi pojedincima 50.599 KM), obaveze za tekuće transfere drugim nivoima vlasti 103.171 KM (jednokratni transfer Općoj bolnici Konjic 59.300 KM, obaveze po osnovu sredstava od prihoda participacije 26.031 KM; obaveze po osnovu stvarnih troškova za inostrano osiguranje 17.840 KM), obaveze za naknade fizičkim osobama uključujući poreze i doprinose 25.697 KM (obaveze za rad u komisijama, obaveze po osnovu ugovora o djelu i obaveze prema članovima Upravnog vijeća) i ostale obaveze 1.550 KM.

Kratkoročna razgraničenja u iznosu od 235.020 KM odnose se na razgraničenja po osnovu naplaćenog prihoda od premija osiguranja (markica) za 2017. godinu uplaćenih u periodu 15.12-31.12.2016. godine, a koji je preknjižen na odgovarajući konto u 2017. godini.

6.2.4 Popis sredstava i obaveza

Direktor Zavoda je 02.12.2016. godine donio Odluku o imenovanju Komisija za popis, kojom se određuje popis sredstava, obaveza i potraživanja za 2016. godinu i imenuju komisije za popis osnovnih sredstva i sitnog inventara, potraživanja, obaveza i novčanih sredstava, zdravstvenih knjižica i premija osiguranja, te Centralna

popisna komisija. Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2016. godine obavljen je u skladu sa Pravilnikom o popisu koji nije u potpunosti usklađen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH⁴⁷ i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor⁴⁸. Predmetnim Pravilnikom definisan je rok za sastavljanje izvještaja o popisu i dostavljanje istoga Upravnom vijeću Zavoda najkasnije 40 dana od dana isteka poslovne godine, što nije u skladu sa članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Centralna popisna komisija je sačinila izvještaj o popisu tek 24.02.2016. godine, kojega je privremeno Upravno vijeće Zavoda usvojilo dana 28.02.2016. godine, odnosno nakon sastavljanja finansijskih izvještaja za 2016. godinu (22.02.2017. godine direktor odobrio finansijske izvještaje). Osim što nije ispoštovan zakonski rok za provođenje popisa, nije ispoštovan ni rok utvrđen internim Pravilnikom o popisu. Prema Izvještaju Centralne popisne komisije, popisom nisu utvrđene razlike, odnosno knjigovodstveno stanje odgovara stvarnom.

Popisna komisija nije izvršila popis kratkoročnih obaveza i razgraničenja u ukupnom iznosu od 12.048.459 KM sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, kao ni kratkoročnih potraživanja u ukupnom iznosu od 1.333.304 KM sa stanjem na dan 31.12.2016. godine. Komisija za popis potraživanja, obaveza i gotovine u blagajni u svom izvještaju o izvršenom popisu navela je da je izvršila popis potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2016. godine te utvrdila koliko iznose potraživanja i obaveze sumarno u jednom iznosu. Nije nam predocena nikakva druga dokumentacija koja bi potvrdila da je taj popis stvarno i izvršen. U zbirnom izvještaju Centralne popisne komisije o izvršenom redovnom popisu, iznosi kratkoročnih obaveza i potraživanja samo su preuzeti iz izvještaja komisije za popis potraživanja, obaveza i gotovine u blagajni. Osim što nije izvršio popis, **Zavod nije izvršio ni usaglašavanje predmetnih obaveza i potraživanja (konfirmacija salda) sa stanjem na dan 31.12.2016. godine prije sastavljanja finansijskih izvještaja i prije popisa, što je bio u obavezi u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH⁴⁹.**

Najveći dio nepopisanih obaveza na dan 31.12.2016. godine odnosi se na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 11.123.748 KM (obaveze prema zdravstvenim ustanovama 9.298.457 KM, obaveze prema ljekarnama 1.200.775 KM, obaveze prema materijalnim dobavljačima 512.613 KM i obaveze prema dobavljačima ortopedskih pomagala 111.903 KM). Kao što je prethodno navedeno, Zavod nije proveo usaglašavanje obaveza prema dobavljačima na dan 31.12.2016. godine. Kada su u pitanju obaveze prema dobavljačima, Zavod ima praksu da samo odgovara na zaprimljene konfirmacije. Uvidom u zaprimljene konfirmacije, konstatovano je da je samo 14% ukupno iskazanih obaveza prema dobavljačima usaglašeno, obzirom da drugi dobavljači nisu dostavili konfirmacije salda. Nadalje, i putem konfirmacija smo još jednom potvrdili da Zavod ne evidentira obaveze prema zdravstvenim ustanovama nastale iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju (tzv. inostrano osiguranje), budući da Zavod na konfirmacijama dobavljača - zdravstvenih ustanova odgovara tako što osporava iskazana stanja njihovih potraživanja od Zavoda zbog, citiramo „Osporavamo iskazano stanje u cijelosti ili djelomično za navedeni iznos. Računi za ino osiguranike nisu evidentirani u računovodstvu Zavoda, a isti će se evidentirati kad budu naplaćeni“. **Zbog svega prethodno navedenog, nismo u mogućnosti potvrditi realnost iskazanih obaveza prema dobavljačima na dan 31.12.2016. godine.**

Također, Zavod nije izvršio popis vanbilansne evidencije na dan 31.12.2016. godine u iznosu 6.408.400 KM i isto nije iskazano u Izvještaju o popisu.

Zbog prethodno navedenoga, ne možemo potvrditi da se redovnom godišnjem popisu pristupilo s dužnom pažnjom. Konstatovano je da popis nije obavljen u cijelosti, a podaci iskazani u knjigovodstvenoj evidenciji Zavoda nisu usklađeni sa stvarnim stanjem na dan 31.12.2016. godine, odnosno popis potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2016. godine nije izvršen u skladu sa članom 25., 26. i 28.

⁴⁷ „Sl. novine FBiH“, broj 83/09

⁴⁸ „Sl. novine FBiH“, broj 58/16

⁴⁹ „Sl. novine FBiH“, broj 83/09

Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH⁵⁰, članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH⁵¹ i članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH⁵².

Preporuke:

- *Potrebno je da se prije provođenja popisa imovine i obaveza izvrši usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na datum bilanse, u skladu Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*
- *Potrebno je uskladiti Pravilnik o popisu imovine i obaveza sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, u dijelu rokova izrade izvještaja o popisu.*

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji sa 31.12.2106. godine iskazan je iznos 6.408.400 KM, od čega se iznos 408.400 KM odnosi na izdatu garanciju (Uprava za indirektno oporezivanje BiH) i 6.000.000 KM koji se odnosi na preknjižena sredstva sa konta 011519 -Ulaganja u tuđa stalna sredstva na vanbilansnu evidenciju, po osnovu otplaćenog kredita Razvojne banke u iznosu od 6.000.000 KM od strane Zavoda u 2016. godini (svrha kredita bila je modernizacija Sveučilišne kliničke bolnice Mostar u iznosu 5.000.000 KM i Regionalnog medicinskog centra Dr. Safet Mujić u iznosu 1.000.000 KM).

8. JAVNE NABAVKE

Upravno vijeće Zavoda je donijelo Plan javnih nabavki za 2016. godinu dana 14.12.2015. godine. Izmjena Plana javnih nabavki za 2016. godinu urađena je 01.12.2016. godine, Odlukom Upravnog vijeća o usvajanju izmjena plana javnih nabavki za 2016. godinu.

Direktor Zavoda je Odlukom o imenovanju stalne komisije za nabavke formirao stalnu komisiju za nabavke koja se sastoji od predsjedatelja i devet članova. Za svaki postupak javne nabavke biraju se 2 člana od stalnih devet članova. U skladu sa Pravilnikom o uspostavljanju i radu komisije za nabavke⁵³ zadaci komisije su: otvaranje zahtjeva za učestvovanje, provođenje javnog otvaranja ponuda, pregledavanje, ocjena i uspoređivanje ponuda, sačinjavanje zapisnika o ocjeni ponuda, sačinjavanje izvještaja o postupku javne nabavke, davanje preporuka ugovornom organu za donošenje odluke o odabiru ili odluke o poništenju postupka nabavke. Sve ostale poslove u vezi provođenja postupaka javnih nabavki obavljaju zaposlenici Službe nabave i ekonomata. Stalna komisija svoje poslove obavlja uz naknadu koja se tretira kao oporezivni prihod po osnovu nesamostalne djelatnosti, i oporezovana je u skladu sa članom 27. Zakona o porezu na dohodak tj. kao sastavni dio plaće.

U Izvještaju o planiranim i provedenim postupcima javnih nabavki za 2016. godinu navedeno je da je Zavod zaključio 61 ugovor u ukupnoj vrijednosti 1.588.741 KM.

Pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavku roba, usluga i radova dat je u sljedećoj tabeli:

Redni broj	Vrsta postupka	Broj provedenih postupaka	Vrijednost ugovora u KM (neto)	Učešće u vrijednosti Ugovora (%)
1.	Otvoreni postupak	7	787.160	49,5%
2.	Konkurenčki zahtjev	16	366.998	23,1%
3.	Pregovarački postupak bez objave obavještenja	5	310.698	19,6%
4.	Direktni sporazum	33	123.885	7,8%
	Ukupno	61	1.588.741	100,0%

⁵⁰ „Sl. novine FBiH“, broj 83/09

⁵¹ „Sl. novine FBiH“, broj 34/14

⁵² „Sl. novine FBiH“, broj 60/14

⁵³ „Sl. glasnik BiH“, broj 103/14

Revizorski tim izvršio je uvid u 21 postupak ukupne vrijednosti 750.714 KM. U analizi odabranih postupaka i procedura javnih nabavki nisu utvrđene nepravilnosti, osim za nabavku održavanja programskih rješenja i nadogradnju postojećih programskih rješenja (IZIS) za potrebe Zavoda i nabavku ortopedskih pomagala za potrebe osiguranika Zavoda.

Pregovački postupak bez objave obavještenja za nabavku održavanja programskih rješenja i nadogradnju postojećih programskih rješenja (IZIS) za potrebe Zavoda. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da je Odlukom direktora Zavoda od 25.01.2016. godine pokrenut pregovački postupak bez objave obavještenja za nabavku održavanja programskih rješenja i nadogradnju postojećih programskih rješenja (IZIS) za potrebe Zavoda. Procjenjena vrijednost nabavke je 240.000 KM. Nakon provedene procedure nabavke, zaključen je ugovor sa ponuđačem „Cupris“, d.o.o. Zagreb, u vrijednosti 239.552 KM. Navedena nabavka predstavlja nastavak započetog projekta „Programska podrška za integrirani informacioni sistem zdravstvene zaštite za potrebe Zavoda“, iz 2012. godine čija je vrijednost 48.900 KM. Nabavka iz 2012. godine je obuhvatala licence za aplikativno rješenje u domovima zdravlja; licence za aplikativno rješenje za centralnu lokaciju u Zavodu, implementaciju programskih rješenja u domovima zdravlja na području Zavoda i edukaciju stručnog osoblja informatike Zavoda. U periodu od 2012. do 2016. godine, finansiranja su se odnosila na održavanje i nabavku korisničkih licenci, održavanje licenci programskog rješenja i nadogradnju postojećeg informacijskog sistema (IZISA). Uvidom u postupak nabavke u 2016. godini konstatovano je : da u obrazcu za cijenu ponude, koja je sastavni dio tenderskog dokumenta nisu jasno razdvojene usluge za „održavanje licence za centralne servise na centralnoj lokaciji IZIS HNŽ/K“, obzirom da iste uključuju nadogradnje prema popisu zahtjeva u tabeli 2., koja čini sastavni dio ponude kao i nadogradnje zbog zakonskih promjena u 2016. godini. Vrijednosti navedene ponude je 170.000 KM (bez PDV-a). Također, usluge nadogradnje nisu jasno opisane, niti specificirane, kako bi se mogao sagledati stvarni obim usluga nadogradnje, kao i njegove funkcionalnosti, te mogućnost da navedene usluge budu predmet provođenja drugog postupka nabavke kojim će se dati mogućnost učestvovanja drugih ponuđača. Ovako sačinjena ponuda, dala je eksluzivno pravo ponuđaču „Cupris“, d.o.o. Zagreb da vrši i održavanje i nadogradnju postojećeg informacionog sistema zdravstva na HNŽ/K.

Na osnovu navedenog smatramo, da ovakav način sačinjanja tenderskog dokumenta a i same ponude je omogućio da nadogradnja informacionog sistema koja predstavlja najvećim dijelom investicijska ulaganja i povećava vrijednost stalnih sredstava u obliku prava, ima tretman održavanja i daje eksluzivno pravo dobavljaču „Cupris“, d.o.o. Zagreb da vrši nadogradnju, zbog čega je na održavanje utrošeno značajno više sredstava u odnosu na početna ulaganja u programsku podršku IZIS-a iz 2012. godine. Povođenjem pregovačkog postupka bez objave obavještenja isključena je mogućnost drugih ponuđača da ponude svoje usluge za nadogradnju po eventualno mogućim povoljnijim uslovima, izborom odgovarajućeg postupka nabavke.

Evidentiranje nabavke u cijelosti na izdacima za tekuće održavanja opreme nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovostvu budžeta u FBiH, imajući u vidu da dio nadogradnje postojećeg informacionog sistema predstavlja investiciona ulaganja, zbog čega je trebalo evidentirati na poziciji stalnih sredstava u obliku prava.

Otvoreni postupak za nabavke endoproteza, proteza i implantata za potrebe osiguranika Zavoda.

Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da je Odlukom direktora Zavoda od 03.02.2016. godine pokrenut otvoreni postupak za nabavke endoproteza, proteza i implantata za potrebe osiguranika Zavoda (LOT 1 nabavka totalne proteze za kuk s dvije doze koštanog cementa, biartikularne proteze kuka i parcijalne proteze zgloba kuka), LOT 2 (nabavka endoproteza koljena), LOT 3 (endoproteza- reviziona proteza za kuk), LOT 4 (endoproteza- totalna proteza za kuk- bescementna), LOT 5 (endoproteza lakti), LOT 6 (implantati za prijelome u predjelu kuka i za intramedularnu fiksaciju). Nakon žalbe ponuđača INEL MED doo Mostar na tendersku dokumentaciju LOT 1, LOT 2, LOT 4 i Rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH o osnovanosti žalbe od 17.03.2016. godine, donesena je Odluka o poništenju postupka za navedene Lotove, kao i Odluka o poništenju LOT-a 3 (ponuđena cijena prekoračuje procijenjenu vrijednost nabavke) i za LOT 5 (nije pristigla ni jedna ponuda u određenom roku) 07.03.2016. godine. Za nabavku LOT-a 6 zaključen je Okvirni sporazum sa INEL-MED doo Mostar (vrijednost 2.305 KM).

Odlukom direktora Zavoda od 11.05.2016. godine pokrenut je ponovni otvoreni postupak za nabavku po LOT u 1 (totalane proteze za kuk s dvije doze koštanog cementa, biartikularne proteze kuka i parcijalne proteze zglobova kuka) i LOT u 2 (endoproteza- totalna proteza za kuk- bescementna). Navedeni postupak je obustavljen Zaključkom direktora Zavoda od 27.05.2016 godine zbog žalbi ponuđača INEL-MED d.o.o. Mostar i MEDIKA d.o.o. Mostar na tendersku dokumentaciju koje su osnovane po Rješenju Ureda za razmatranje žalbi BiH od 28.06.2016. godine. Za navedene LOT-ove 1 i 2. Zavod je 27.07.2016. godine donio novu Odluku o ponovljenom Otvorenom postupku za nabavku totalnih proteza i endoproteza za kuk. Navedena Odluka je poništена Odlukom direktora Zavoda od 24.08.2016. godine zbog zaprimanja žalbe na tendersku dokumentaciju od strane jednog ponuđača koji je ukazao na greške prilikom izrade tehničke specifikacije.

Obzirom da nije okončan postupak javnih nabavki totalnih proteza za kuk- bescementna za potrebe osiguranika Zavoda, Zavod je u 2016. godini nastavio primjenjivati Anex ugovora br. 02-1205/13 od 11.02.2013. godine zaključenog 21.02.2014. godine sa INEL-MED d.o.o. Mostar, kao i za nabavku totalne proteze za kuk s dvije doze koštanog cementa, biartikularne proteze kuka i parcijalne proteze zglobova kuka za potrebe osiguranika Zavoda, nastavio primjenjivati Anex ugovora br. 02/03-3032/12 od 16.04.2012. godine zaključenog 09.04.2013. godine sa INEL-MED d.o.o. Mostar, jer su u prethodnoj godini kao i u 2016. godini na isti način pokretani postupci navedenih nabavki ali su isti i poništavani na osnovu Rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH.

Preporuka:

- **Dosljedno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama u dijelu izrade obrasca ponude a samim tim i izbora postupka nabavke usluga održavanja i nadogradnje postojećeg informacionog sistema.**
- **Izdatke za nabavku stalnih sredstava u obliku prava knjigovodstveno evidentirati u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama Zavoda.**
- **Osigurati izradu tenderskog dokumenta endoproteza i totalnih proteza za kuk u potpunosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.**

9. OSTALI NALAZI

9.1 IT revizija

Zavod od 2012. godine provodi aktivnosti uvezivanja svih segmenata zdravstvene zaštite u kantonu (primarne, sekundarne i tercijarne) u jedinstven informacioni sistem zdravstva IZIS sa ciljem praćenja izvršenja usluga zdravstvene zaštite u realnom vremenu, efikasnijeg upravljanja novčanim sredstvima u zdravstvu, pružanjem bolje zdravstvene zaštite.

Aktivnosti su započete Odlukom Upravnog vijeća Zavoda po usvajanju izvještaja o uvođenju integrisanog informacionog sistema, i u istom je određeno da će se zbog ograničenih sredstava u budžetu implementacija realizirati u dvije faze. U prvoj fazi je planirano povezivanje ugovornih zdravstvenih ustanova sa Zavodom nadogradnjom postojećih softverskih rješenja koje koristi Zavod i ugovorne ustanove i nabavkom potrebnog hardvera, kao i izrada projektne dokumentacije za drugu fazu implementacije u 2013. godini. U drugoj fazi implementacije je planirana izrada softverskih aplikacija za laboratorije, specijalističke odjele i ostale ambulante primarne i sekundarne zaštite, uvođenje elektronskog kartona i elektronske iskaznice. Za realizaciju prve faze procijenjena su potrebna sredstva: 63.000 KM za softver i 158.810 KM za hardver, kao i 25.000 KM za izradu projektne dokumentacije za drugu fazu. Provedenim konkurenčkim postupkom javne nabavke izabrana je softverska firma „Cuspis“ d.o.o. iz Zagreba sa zadatkom da izvrši analizu opterećenosti hardversko sistemske infrastrukture kao i plan nadogradnje iste i prostorne potrebe centralne lokacije i domova zdravlja.

Krajem 2012. godine putem konkurenčkog postupka javne nabavke (bez objave obavještenja) od iste softverske firme „Cuspis“ d.o.o. Zagreb, izvršena je nabavka „Programske podrške za integrirani informacijski sustav zdravstvene zaštite za potrebe Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije-kantona“, što je uključivalo licence za aplikativno rješenje u domovima zdravlja, licence za aplikativno rješenje za centralnu lokaciju, implementaciju programskog rješenja u domovima zdravlja i edukaciju

(korisnika) i edukaciju stručnog osoblja informatike Zavoda (vrijednost 48.900 KM bez PDV). Licence za aplikativno rješenje za domove zdravlja omogućuju neograničeno i nelimitirano korištenje programskog rješenja na nivou domova zdravlja do kraja 2012. godine, s tim da „Cuspis“ d.o.o. zadržava autorska, umjetnička i ekskluzivna prava na licencama. Programsko rješenje za ambulante obuhvata sve djelatnosti u domovima zdravlja (ambulante porodične medicine i specijalističko konsultativne ambulante). Licence za aplikativno rješenje za centralnu lokaciju u ZZO u dijelu centralnih funkcija, razmjene podataka i centralnih web servisa, sa neograničenim/nelimitiranim korištenjem programskog rješenja na nivou ZZO HNŽ/K s tim da „Cuspis“ d.o.o. zadržava autorska, umjetnička i ekskluzivna prava na licencama.

S obzirom da je rok za implementaciju programskog rješenja 31.12.2012. godine do kada su važile i licence za korisnike u domovima zdravlja, a primjenjen je model licenciranja u kojem se korisničke licence godišnje obnavljaju, kao i da nisu implementirane značajnije funkcionalnosti, navedeni iznos predstavlja samo dio finansijskih sredstava za funkcioniranje istog.

U periodu do izvještajne godine, putem provedenih pregovaračkih postupaka javnih nabavki sa istom firmom, funkcionalnosti IZISa su implementirane u svim domovima zdravlja, Općoj bolnici u Konjicu, apotekama, kao i Zavodu.

Uvođenjem e-recepta omogućena je obrada u realnom vremenu i automatske kontrole koje u prethodnom načinu obrade nisu bile moguće kao što su: provjera statusa osiguranja, ljekara, vrste i količine lijeka i na taj način preventivno djeluje na moguće greške i odstupanja od relevantnih propisa u procesu izdavanja i realizacije ljekarskog recepta kao i ostalih prava koja su razvijene funkcionalnosti IZISa po osnovu zdravstvenog osiguranja. Još uvijek se ne može potvrditi da su kontrole u dijelu preuzimanja lijeka u apotekama osiguravaju da je lijek koji je propisan i isporučen.

Početkom izvještajne godine proveden je postupak javne nabavke (pregovarački postupak bez objave obaveštenja), putem kojeg je izvršena nabavka usluga održavanja programskih rješenja i nadogradnja postojećeg informacionog sistema IZIS, što uključuje održavanje licence za centralne servise na centralnoj lokaciji, održavanje licenci za korisnike i nove korisnike IZISa. Procijenjena vrijednost nabavke je iznosila 300.000 KM, a ponuda firme „Cuspis“ d.o.o. iz Zagreba 263.280 KM koja je u procesu pregovaranja smanjena na iznos 239.552 KM. Od navedenog iznosa, 170.000 KM se odnosilo na usluge „održavanje licence za centralne servise na centralnoj lokaciji IZIS“, 67.392 KM za isporuku i održavanje licenci za 1.248 postojećih korisnika i 2.160 KM za 40 novih korisnika.

„Održavanje licence za centralne servise na centralnoj lokaciji IZIS“ uključuje nadogradnju programskog rješenja prema popisu zahtjeva za nadogradnju i nadogradnje zbog zakonskih promjena u 2016. godini. U priloženoj tabeli u ponudi dat je popis zahtjeva za nadogradnju, sa rokovima završetka. Zahtjevi uključuju izradu novih modula (modul za kontrolu bolovanja, modul izvještavanje za nagradno plaćanje timova obiteljske medicine), završetak ranije započetih (e-karton pacijenta, e-naručivanje), implementiranje IZISa u ugovornim ortopedskim kućama, nadogradnja i poboljšavanje funkcionalnosti DRG modula, rješavanje problema (LIS-ova u DZ Mostar i DZ Stari Grad), novi izvještaji, kao i drugi zahtjevi korisnika koji nisu specificirani.

Za usluge dogradnje nisu detaljno specificirani zahtjevi i opisi tako da se ne može kontrolisati da li su iste izvršene , kao i cijene za svaku uslugu, kako bi se plaćanje za uslugu vezalo za rokove izvršenja i na taj način osiguralo da usluga koja je plaćena bude izvršena.

Osim toga, u jednom iznosu su iskazane vrijednost usluge koje se u računovodstvu evidentiraju na različitim pozicijama: nadogradnji po osnovu zahtjeva i nadogradnje po osnovu zakonskih izmjena u 2016, podrška korisnicima, izrada rezervnih kopija baze, preporuke za nadogradnju hardvera i softvera, obuku korisnika i IT osoblja. Definisani rok za plaćanje fakture je zakonski rok (15 dana). Plaćanje iste se veže za isporuku licenci, što je prije rokova za izvršenje usluga. Ugovorom je definisano da će za kašnjenje izvršenja usluga biti zaračunati penali. Za ugovor nije tražena garancija za dobro izvršenje posla.

Smatramo da ovakav način ugovaranja usluga ne obezbeđuje sve elemente za kontrolu ugovorenih usluga na način da su sve plaćene usluge i izvršene.

Održavanje programskih rješenja znači očuvanje svih funkcionalnosti softverskog rješenja tokom vremena korištenja istog, ispravkama (skrivenih) grešaka u programima, kao i izmjenama i manjim dogradnjama po osnovu zakonskih promjena.

Funkcionalnost e-propisivanje i e-potvrda, podržava elektronsko propisivanje potvrda za izdavanje ortopedskih i drugih pomagala, kao i realizaciju istih kod ovlaštenih proizvođača ortopedskih pomagala povezanih u IZIS. Prema raspoloživoj dokumentaciji u vrijeme vršenja revizije u IZIS su povezani ovlašteni dobavljači pomagala, a korištenje funkcionalnosti u fazi testiranja iako je rok za implementaciju funkcionalnosti do kraja izvještajne godine.

Svrha uvođenja automatske obrade u proces propisivanja i realizacije potvrda za ortopedska pomagala je pojednostavljenje procedure ostvarenja prava. U procesu automatske obrade i izdavanja elektronske potvrde za pomagalo, na unosu podataka vrše automatske kontrole (godine pacijenta, nerealizirane e-potvrde, aktivno osiguranje, ovlašteni specijalista koji je preporučio, zatim i pomagala koja se međusobno isključuju). Po izdavanju e-potvrda je vidljiva ovlaštenim dobavljačima-proizvođačima ortopedskih pomagala koja su povezani u IZIS, i koji na zahtjev pacijenta pretražuje nerealizirane potvrde istog i realizira ih. Isto se evidentira na elektronskom kartonu pacijenta. U vrijeme vršenja revizije funkcionalnost IZIS-a e-potvrda je bila u testnoj fazi produkcije.

Funkcionalnostima bolničkog informacionog sistema (BIS) podržani su procesi (prijema, raspored i otpust pacijenta, propisivanje terapije, elektronski bolnički karton, grupiranje i šifriranje usluga). Isti je implementiran u Općoj bolnici u Konjicu, a tekućoj godini u toku je implementacija u KB DR Safet Mujić koja se provodi kroz poseban ugovor (vrijednosti 238.000 KM). SKB Mostar koristi drugo softversko rješenje za bolnički informacioni sistem (BIS).

Zavod je u prethodnoj godini proveo pregovarački postupak javne nabavke za konzultantske usluge za razvoj novog modela finansiranja-po učinku (DRG), (350.000 KM, Karol consulting d.o.o. Zagreb.), a u tekućoj godini za razvoj softverskog rješenja FRG grupera za specijalističko konsultativne ambulante u bolnicama i isti integriran u IZIS (118.000 KM (bez PDV), „Karol consulting“ d.o.o. Zagreb). Kako još nisu stvoren preduslovi za primjenu istog za finansiranje zdravstvenih ustanova: usvojena zakonska regulativa o primjeni, uvezanost u IZIS svih zdravstvenih ustanova, bolnice šifriraju svoje usluge i u proceduri razmjene podataka vrši se provjera ispravnosti šifri u DRG grupperu u FZZIORa, što Zavod stimulira dodjelom sredstava.

U izvještajnoj godini je nabavljena oprema za izradu elektronske zdravstvene iskaznice u svrhu implementacije e-iskaznice na kojoj će se evidentirati sve korištene zdravstvene usluge (Marwin d.o.o. Mostar, 24.710,40 KM). Ista nije implementirana, zbog neuvezanosti svih ugovornih zdravstvenih ustanova u IZIS.

U Strateškom planu razvoja kantona za period 2017.-2020. planiran je nastavak aktivnosti razvoja novih funkcionalnosti i integracije u IZIS: laboratorija i RTG službi u domovim zdravlja sa ciljem slanja rezultata u e-karton pacijenta, centralizacija digitalnih slikovnih podataka PACS (Picture Archiving and Communication Systems/RIS sistema, bolničkih informacionih sistema sa IZISom, Zavoda za javno zdravstvo (e-javno-zdravstvo), razvoj modula e-bolovanje.

IZIS još uvijek nije implementiran u svim zdravstvenim ustanovama na način da se mogu koristiti sve do sada razvijene funkcionalnosti i postoje mogućnost da iste ne budu korištene. Novi model finansiranja još uvijek nije usvojen, a nisu se stekli tehnički uslovi povezene sve zdravstvene ustanove u IZIS.

Značajno je napomenuti da je pored ograničenja vezanih za autorska prava na softversko rješenje IZIS-a, u razvoju kojeg učestvuje i Zavod i zdravstvene ustanove putem ugradnje svojih procesa i definisanja korisničkih zahtjeva, korištenje IZIS-a bazirano na korisničkim licencama koje se moraju obnavljati svake godine, što u slučaju promijenjenih uslova u finansiranju može dovesti u pitanje funkcioniranje zdravstvenog sistema u kantonu.

U proceduri Zavoda o izmjenama na aplikativnom softveru, definisano je da se osigura dostupnost izvornog koda Zavodu u slučaju da autor iz bilo kojih razloga nije u mogućnosti da isti održava ili dalje razvija, isto nam nije prezentirano.

Preporuke:

- *Osigurati korištenje razvijenih funkcionalnosti (elektronska zdravstvena iskaznica, DRG), kako bi se ostvarili planirani ciljevi uspostavljanja IZIS-a, bolja kontrola prava iz oblasti obaveznog zdravstvenog osiguranja i opravdala uložena finansijska sredstva.*
- *Utvrđiti vlasnička i svaka druga prava Zavoda nad razvijenim kodom softverskog rješenja IZISa.*
- *Osigurati raspoloživost izvornog koda u slučaju izostanka godišnjih ugovora o održavanju i podršci sa softverskom firmom, kako bi se osigurala neprekidnost procesa u zdravstvu kantona koji su podržani IZISom.*

10. KOMENTAR

Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona se očitovao na dostavljeni Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2016. godinu u ostavljenom roku dopisom 03-16-1-2-3-11510-1/17 od 28.08.2017. godine. U navedenom očitovanju su navedena neslaganja na date nalaze revizora, koji se odnose na: preuzimanje i ne evidentiranje u knjigovodstvenoj evidenciji preuzetih obaveza od strane HNŽ/K po osnovu vraćanja kredita Saudijskom fondu za razvoj i Export-import Banci Republike Koreje; provođenje popisa sredstava i obaveza na dan 31.12.2016. godine; refundiranje sredstava isplaćenih na ime porodiljskog odsustva iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja; provođenje postupka javne nabavke usluga održavanja i nadogradnje programskih rješenja (IZIS) i donošenje internih akata kojima se uređuju plaće i naknade zaposlenih. Obrazloženje koje se odnosi na donošenje internih akata kojima se uređuju plate i naknade zaposlenih je prihvaćeno i ugrađeno u konačan tekst Izvještaja. Ostala dokumentacija i obrazloženja nisu imali uticaja na nalaze i preporuke date u Izvještaju.

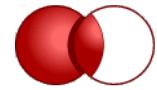
Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju

Tim za reviziju:

Dunja Logo, dipl.oec.

Meliha Baručija, dipl. oec. - vođa tima
Marijana Milićević, dipl. oec.- član tima

Derviša Harbaš, dipl.ing.org. rada -član tima -IT revizor
Mirza Habul, M.A.Management – član tima-IT tevizor

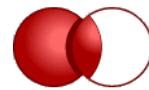

**IV PRILOG
GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE**

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2016. godinu

Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona

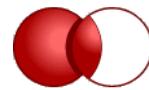
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI (od 1 do 16)	120.679.500	124.033.589	116.311.678	3.354.089	102,8%
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	115.552.500	117.776.583	110.692.842	2.224.083	101,9%
1. Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	-	-	-	-	-
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	-	-	-	-	-
Porezi na dobit preduzeća	-	-	-	-	-
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih org. i druš.za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	-	-	-	-	-
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	115.552.500	117.776.583	110.692.842	2.224.083	101,9%
3. Porezi na plaću i radnu snagu	-	-	-	-	-
4. Porez na imovinu	-	-	-	-	-
5. Domaći porezi na dobra i usluge	-	-	-	-	-
6. Porez na dohodak	-	-	-	-	-
7. Prihodi od indirektnih poreza	-	-	-	-	-
8. Ostali porezi	-	-	-	-	-
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	5.107.000	6.242.794	5.605.509	1.135.794	122,2%
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	189.000	201.489	187.316	12.489	106,6%
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	-	-	-	-	-
Ostali prihodi od imovine	188.050	200.553	183.834	12.503	106,6%
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	50	21	26	-29	42,0%
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	-	-	-	-	-
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	900	916	3.456	16	101,7%
Prihodi od privatizacije	-	-	-	-	-
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	-	-	-	-	-
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i dr.prihodi	4.918.000	6.041.305	5.418.193	1.123.305	122,8%
Administrativne takse	-	-	-	-	-
Sudske takse	-	-	-	-	-
Komunalne naknade i takse	-	-	-	-	-
Ostale budžetske naknade i takse	-	-	-	-	-
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	-	-	-	-	-
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	4.878.000	6.013.900	5.373.813	1.135.900	123,3%
Neplanirane uplate –prihodi	40.000	27.405	44.380	-12.595	68,5%
Novčane kazne	-	-	-	-	-
Drugi tekući prihodi	-	-	-	-	-
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	20.000	14.212	13.327	-5.788	71,1%
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	-	-	-	-	-
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	20.000	14.212	13.327	-5.788	71,1%
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	-	-	-	-	-
Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	-	-	-	-	-
Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	-	-	-	-	-

Izvještaj o finansijskoj reviziji

Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona za 2016. godinu

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

16.	Donacije	-	-	-	-	-
	II. RASHODI (od 1 do 7)	119.015.000	118.561.744	115.545.635	-453.256	99,6%
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.895.000	4.804.775	4.590.459	-90.225	98,2%
	Bruto plaće i naknade plaća	4.290.000	4.251.049	4.091.378	-38.951	99,1%
	Naknade troškova zaposlenih	605.000	553.727	499.081	-51.273	91,5%
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	455.000	447.064	430.515	-7.936	98,3%
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	104.425.000	104.376.583	100.895.431	-48.417	100,0%
	Putni troškovi	40.000	29.741	79.264	-10.259	74,4%
	Izdaci za energiju	65.000	64.401	69.932	-599	99,1%
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	299.000	252.555	259.331	-46.445	84,5%
	Nabavka materijala i sitnog inventara	200.000	172.608	152.497	-27.392	86,3%
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	19.000	15.035	26.513	-3.965	79,1%
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	97.000	89.457	16.458	-7.543	92,2%
	Izdaci za tekuće održavanje	455.000	390.695	155.456	-64.305	85,9%
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	43.000	44.927	39.826	1.927	104,5%
	Ugovorene i druge posebne usluge	103.207.000	103.317.164	100.096.154	110.164	100,1%
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.991.000	5.788.331	4.907.180	-202.669	96,6%
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	3.557.000	3.518.743	3.054.189	-38.257	98,9%
	Tekući transferi pojedincima	1.904.000	1.745.646	1.768.625	-158.354	91,7%
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	10.000	4.000	6.000	-6.000	40,0%
	Subvencije javnim preduzećima	-	-	-	-	-
	Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima	-	-	-	-	-
	Subvencije finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
	Tekući transferi u inostranstvo	-	-	-	-	-
	Drugi tekući rashodi	520.000	519.942	78.366	-58	100,0%
5.	Kapitalni transferi	2.361.000	2.360.761	3.817.450	-239	99,9%
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	2.361.000	2.360.761	3.817.450	-239	99,9%
	Kapitalni transferi pojedincima	-	-	-	-	-
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	-	-	-	-	-
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	-	-	-	-	-
	Kapitalni transferi privatnim pred. i preduzetnicima	-	-	-	-	-
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
	Kapitalni transferi u inostranstvo	-	-	-	-	-
6.	Izdaci za kamate	788.000	784.230	904.600	-3.770	99,5%
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	-	-	-	-	-
	Izdaci za inostrane kamate	754.000	753.575	807.416	-425	99,9%
	Kamate na domaće pozajmljivanje	34.000	30.655	97.184	-3.345	90,2%
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	-	-	-	-	-
7.	Tekuća budžetska rezerva	100.000	-	-	-	0,0%
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	1.664.500	5.471.846	766.043	3.807.346	328,7%
	III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	-	1.860	-	1.860	-
	Primici od prodaje stalnih sredstava	-	1.860	-	1.860	-
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	-	-	-	-	-
	Ostali kapitalni primici	-	-	-	-	-
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	442.000	453.541	1.085.770	11.541	102,6%
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	-	-	-	-	-
	Nabavka građevina	-	-	-	-	-
	Nabavka opreme	104.000	125.884	477.122	21.884	121,0%
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	-	-	-	-	-
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	216.000	205.852	506.749	-10.148	95,3%
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	122.000	121.805	101.899	-195	99,8%
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2.-1.)	442.000	451.681	1.085.770	9.681	102,2%

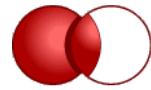
Izvještaj o finansijskoj reviziji

Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona za 2016. godinu

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

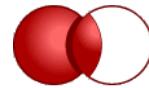
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	1.222.500	5.020.165	-319.727	3.797.665	410,6%
	IV. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	-	-	-	-	-
1.	Primici od finansijske imovine	500	531	526	31	106,2%
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	-	-	-	-	-
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	500	531	526	31	106,2%
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	-	-	-	-	-
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	-	-	-	-	-
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	-	-	-	-	-
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	-	-	-	-	-
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	-	-	-	-	-
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	-	-	-	-	-
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	-	-	-	-	-
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	-	-	-	-	-
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	-	-	-	-	-
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	-	-	-	-	-
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	-	-	-	-	-
	Ostala domaća pozajmljivanja	-	-	-	-	-
	Pozajmljivanje u inostranstvo	-	-	-	-	-
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1.-2.)	500	531	526	31	106,2%
	V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	-	-	-	-	-
1.	Primici od zaduživanja	-	-	-	-	-
	Primici od dugoročnog zaduživanja	-	-	-	-	-
	Zajmovi primljeni kroz Državu	-	-	-	-	-
	Primici od inostranog zaduživanja	-	-	-	-	-
	Primici od domaćeg zaduživanja	-	-	-	-	-
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	-	-	-	-	-
	Zajmovi primljeni kroz Državu	-	-	-	-	-
	Primici od inostranog zaduživanja	-	-	-	-	-
	Primici od domaćeg zaduživanja	-	-	-	-	-
2.	Izdaci za otplate dugova	1.223.000	1.222.227	1.333.332	-773	99,9%
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	-	-	-	-	-
	Vanjske otplate	-	-	-	-	-
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	1.223.000	1.222.227	1.333.332	-773	99,9%
	Otplate unutrašnjeg duga	-	-	-	-	-
	Otplate duga po izdatim garancijama	-	-	-	-	-
	Otkup duga	-	-	-	-	-
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	1.223.000	1.222.227	1.333.332	-773	99,9%
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-	3.798.469	-1.652.533	3.798.469	-

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2016. godinu odobrilo dana 22.02.2017.godine.

Direktor
Rade Bošnjak

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

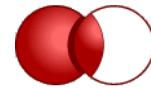
Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine				
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona				
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100	
1	2	3	4	
I AKTIVA				
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	18.533.029	14.454.379	128,22	
1.Novčana sredstva i plemeniti metali	17.198.175	12.831.469	134,03	
2.Vrijednosni papiri	-	-	-	
3.Kratkoročna potraživanja	1.333.304	1.504.090	88,65	
4.Kratkoročni plasmani	-	-	-	
5.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	-	-	-	
6.Zalihe materijala i robe	-	-	-	
7.Zalihe sitnog inventara	-	-	-	
8.Kratkoročna razgraničenja	1.549	118.821	1,30	
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	5.094.055	11.446.855	44,50	
9.Stalna sredstva	8.961.322	14.550.032	61,59	
10.Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	3.868.952	3.105.392	124,59	
11.Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	5.092.371	11.444.640	44,50	
12.Dugoročni plasmani	1.684	2.215	76,03	
13.Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	-	-	-	
14.Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	1.684	2.215	76,03	
15.Vrijednosni papiri	-	-	-	
16.Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	-	-	-	
17.Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	-	-	-	
18.Dugoročna razgraničenja	-	-	-	
UKUPNO AKTIVA (A+B)	23.627.084	25.901.234	91,22	
II PASIVA				
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	12.048.459	11.769.887	102,37	
19.Kratkoročne tekuće obaveze	11.408.974	10.991.422	103,80	
20.Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	-	-	-	
21.Kratkoročni krediti i zajmovi	-	-	-	
22.Obaveze prema zaposlenicima	404.465	539.905	74,91	
23.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	-	-	-	
24.Kratkoročna razgraničenja	235.020	238.560	98,52	
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	-	1.222.227	0,00	
25.Dugoročni krediti i zajmovi	-	1.222.227	0,00	
26.Ostale dugoročne obaveze	-	-	-	
27.Dugoročna razgraničenja	-	-	-	
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	11.578.625	12.909.120	89,69	
28.Izvori stalnih sredstava	5.101.580	10.229.762	49,87	
29.Ostali izvori sredstava	1.684	2.215	76,03	
30.Izvori sredstava rezervi	-	-	-	
31.Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	6.475.361	2.677.143	241,88	
32.Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	-	-	-	
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	23.627.084	25.901.234	91,22	

Rukovodstvo je Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine odobrilo dana 22.02.2017. godine.

Direktor
Rade Bošnjak

Izvještaj o finansijskoj reviziji

Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona za 2016. godinu

Izvještaj o novčanim tokovima

Period izvještavanja od 01.01. do 31.12.2016. godine

Naziv institucije **Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona**

Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	124.439.161
2	Prihodi od poreza	117.776.583
3	Neporezni prihodi	6.648.366
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	14.212
5	Kapitalni transferi	-
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	-
7	Kapitalni primici i transferi (8)	1.860
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	1.860
9	Finansiranje (od 10 do 12)	531
10	Primici od finansijske imovine	531
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	-
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	-
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	124.441.552
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	118.419.920
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.955.365
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	459.998
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	104.023.516
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.846.051
20	Kapitalni transferi	2.350.761
21	Izdaci za kamate	784.230
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	432.699
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	432.699
24	Finansiranje (25 + 26)	1.222.227
25	Izdaci za finansijsku imovinu	-
26	Izdaci za otplate dugova	1.222.227
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	120.074.846
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	4.366.706
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	12.831.469
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	17.198.175

Rukovodstvo je Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 01.01.2016. do 31.12.2016. godine odobrilo dana 22.02.2017.godine.

Direktor
Rade Bošnjak

Izvještaj o finansijskoj reviziji

Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko - neretvanske županije/kantona za 2016. godinu